

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ
ДЛЯ МОЛОДИ І СТАРШИХ

ЕКРАН

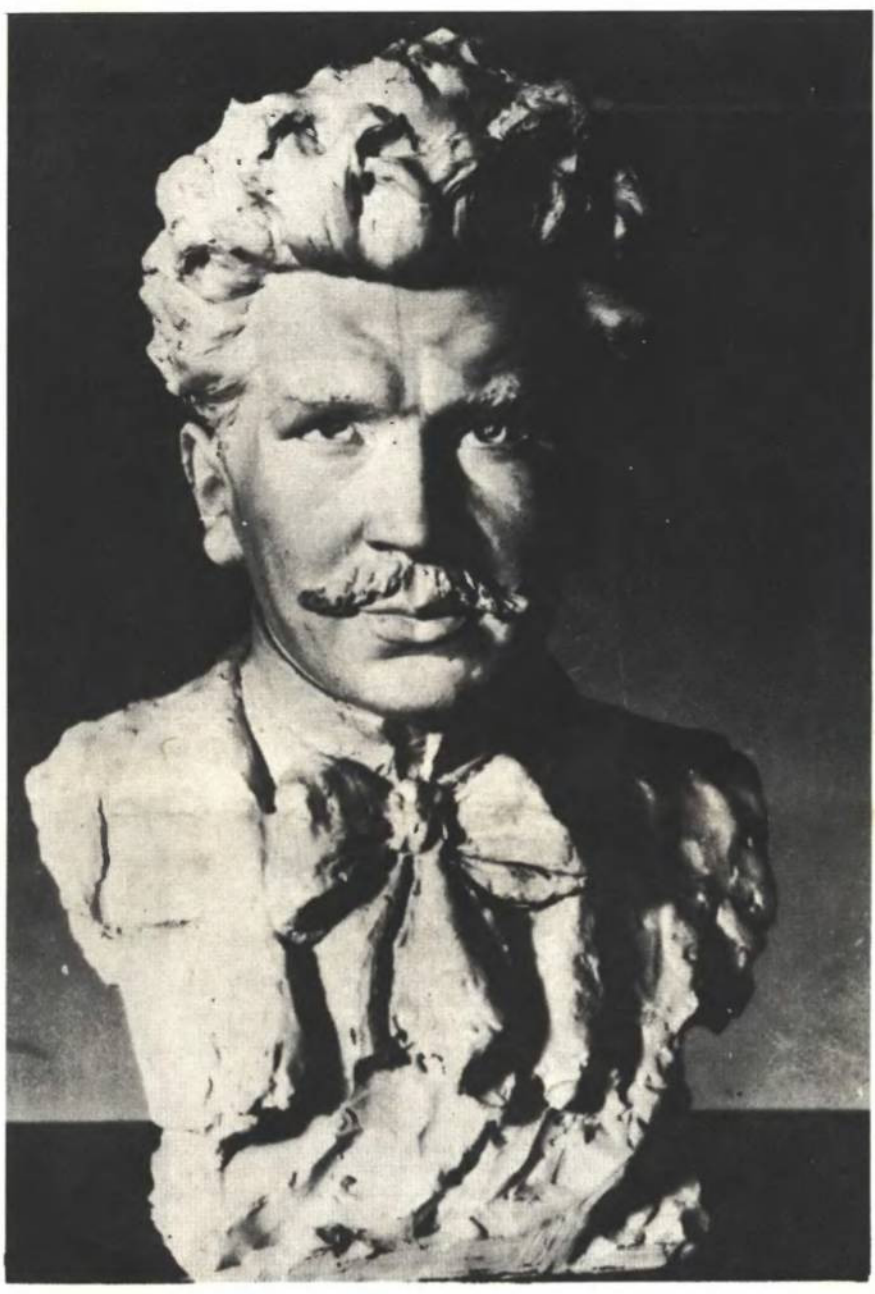
UKRAINIAN MAGAZINE
FOR YOUTH AND ADULTS

Ціна примір. — Р 2.00
Листопад-Грудень 1979
November-December 1979
Рік XVIII Ч. 104-105

КОРИФЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

С. Людкевичеві

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

Василь Барвінський

Денис Січинський

Остап Нижанківський

Нестор Нижанківський

Д-р Борис Кудрик

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чикаго влаштовує величавий Ювілейний Концерт для шанування 100-ліття корифея української музики західних земель України, св. п. проф. Станіслава ЛЮДКЕВИЧА та його найближчих співробітників, композиторів: Васля Барвінського, Дениса Січинського, о. Остапа і Нестора Нижанківських та д-ра Бориса Кудрика.

Цей ювілейний концерт відбудеться в залі школи Шопена, під патронатом нашого Відділу УККА, тому управа Відділу запрошує всі українські Товариства, Установи й Організації та всю українську Громаду метрополії Чикаго й околиць прийти на цю маніфестаційну імпрезу, щоб своєю масовою участю віддати шану і поклані нашим заслуженому мистецтву. Вони бо серед дуже несприятливих обставин свого життя гідно й достойно виявляли свою мистецьку творчість, а половина з них впала жертвою терору окупантів нашої Батьківщини — ворогів українського народу.

Весь прибуток з цієї імпрези призначений на нагороду для українських письменників тут у вільному світі й на Рідних Землях, що кують зброю в боротьбі за душу української дитини, молоді й старшого покоління.

СУБОТА, 1 ГРУДНЯ 1979 ПОЧАТОК 6:00 ВЕЧОРА

Роман Купчинський
Кам'янець, 1919 р.

Ода до пісні

Пісне! Велична, рідна пісне!
В Тобі є все: і древня наша слава,
Володимира хист, і мудрість Ярослава,
І наших прабатьків ворогування злісне.

І Богдана розвага,
І Богуна відвага.

І Дорошенка ум, і хитроці Мазепи.

І гомін гір,
І блиски зір,

І шум лісів, і розговори степу.
І матірня любов, і чар палкий кохання.
За свободою жаль, і мрії про свободу.
І весь наш біль, всі наші сподівання.
Ти дзеркало душі Країни та Народу!

Устами матері у пісню колискову
Вливаш Ти любов до племені, до краю.
І донесе дитя Твою таємну мову,
І донесе вражіння незатерті
Аж до самої смерті.

Хочби забув хто мову та звичаї,
Хочби навік припав чужою плісню,
Хочби вже душу й ум чужа земля забрала,
Як чує де Тебе, журливу пісню,
Скаже: — Матуся так співала!
Ти мов лицар стоїш все на сторожі
Твоїх дітей!

Ти вибранцям під ноги стелиш рожі!
Твій звук святий
Наказує хитким, мов заповіді божі.
Твоїх таємних, рідних любих чарів
Не вдержать серця й запеклих яничарів.

В турецьких пивницях, у зимному Сибірі
Потіхою була невольникам страждущим.
Облегшувала жаль, піддержувала в вірі.

І муки їх за край нащадкам Ти грядущим
Передала, щоб ті учились на примірі,
Як рідний край і як народ кохати,
Як задля них і жити й умирати.

Ти лицарям сталила серце в грудях
На бій кривавий.
Ти їх вела крізь смерть, пожар і труди
До лаврів слави.
Горзодою була в годинах суму,
Підоймою — в часи знесвіри та розпуки,
Потім щоб їх самих закласти в думу,
А діла їхні в теорбана звуки.

Ти не дала наїзникові злому
Святих ідей.
Провідником була народові сліпому,
Як той Мойсей,
І довела до тих часів,
Аж він прозрів наново
І до історії віків
Своє докинув слово.

Пісне! Велична, рідна пісне!
Розправ свої високолетні крила
В великий день!
Без Тебе серце в грудях трісне.
З Тобою викрешемо з серця, як з кресила,
Святий огонь.
І підємо, через побіду в полі,
Обмиті з крові й ран, на зустріч волі!

ПРОГРАМА

ЧАСТИНА ПЕРША

ВІДКРИТТЯ Адам Антонович

СЛОВО ПРО КОМПОЗИТОРІВ Дарія Гординська-Каранович

„ПАСТОРАЛ” Василь БАРВІНСЬКИЙ
Фортепіанове сольо — НАДЯ САВИН

„ОЙ СПІВАНОЧКИ МОЇ” Станіслав ЛЮДКЕВИЧ

„ТРЕМБІТА” Нестор НИЖАНКІВСЬКИЙ

„КОСАРІ” Василь БАРВІНСЬКИЙ
Співає — ХРИСТИНА ЛИПЕЦЬКА, меццосопрано
Фортепіановий супровід — ОРИСЯ ПОКОРНА

„АРИЄТТА” (із скрипкового концерту, 1946)

„ЧАБАРАШКА” Станіслав ЛЮДКЕВИЧ
Виконує — АДРІАН БРИТТАН, скрипаль
Фортепіановий супровід — НАДЯ САВИН

„ОЙ ВЕРБО, ВЕРБО” (сл. В. Пачовський) С. ЛЮДКЕВИЧ

„БАБИНЕ ЛІТО” (сл. С. Чарнецький) Денис СІЧИНСЬКИЙ

„МИНУЛИ ЛІТА МОЛОДІІ”
(сл. Т. Шевченко) Остап НИЖАНКІВСЬКИЙ
Виконують — ЛЮБО МАЦЮК, тенор
ЄВГЕН ГРАТОВИЧ, скрипка
ОРИСЯ ПОКОРНА, фортеп. супровід

„ЕЛЕГІЯ” Станіслав ЛЮДКЕВИЧ
Фортепіанове сольо — ДАРІЯ ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ
— П е р е р в а —

— ЧАСТИНА ДРУГА

„ВАРІАЦІЇ” — секстет Василь БАРВІНСЬКИЙ
Струнний секстет: ЄВГЕН ГРАТОВИЧ, ВОЛОДИМИР ЧИЖИК,
МИХАЙЛО ГОЛІАН, КЕННЕТ ГУМЕННИ,
РОМАН АНДРУШКО, НАДЯ САВИН

„ХОРАЛ” — церковно-народний гимн .. Остап НИЖАНКІВСЬКИЙ

„ЯК НІЧ М'Я ПОКРИС” Станіслав ЛЮДКЕВИЧ

„ХУСТИНА” (третя частина)
(сл. Т. Шевченко) ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ - ЛЮДКЕВИЧ
Мішаний хор „ПРОМЕТЕЙ” при соборі св. Володимира і Ольги
Диригент — РОМАН АНДРУШКО

„ОДА ДО ПІСНІ” Роман КУПЧИНСЬКИЙ
Деклямація — РОМА ТУРЯНСЬКА

„ЛІЧУ В НЕВОЛІ” (сл. Т. Шевченко) Денис СІЧИНСЬКИЙ

„ПСАЛМИ РУСЛАНОВІ” (сл. М. Пашкевич) Борис КУДРИК
Мішаний хор „ПРОМЕТЕЙ”
Диригент — РОМАН АНДРУШКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ
ДЛЯ МОЛОДИ І СТАРШИХ

ЕКРАН

UKRAINIAN MAGAZINE
FOR YOUTH AND ADULTS

ЕКРАН

Видає В-во „Екран”. Відпов. Ред. А. Антонович

Адреса — Address
A. Antonovych
2222 W. Erie Street
Chicago, Illinois 60612
U. S. A.

Ціна примір. — 2.00 — Phone 942-0126
Single Copy — \$2.00

ЧЛЕНИ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ (Представники Музичного Світу)

Проф. П. Маценко, д-р В. Витвицький, д-р М. Антонович, проф. Р. Придаткевич, дир. А. Гнатишин, проф. А. Вирста, проф. В. Мазуркевич, комп. Г. Китасти, проф. Р. Андрушко, д-р Олена Квірнбах, д-р В. Кушнір, д-р І. Ковалів, дир. В. Колесник, д-р І. Соневицький, проф. Д. Йоха, Л. Мацюк, проф. А. Бриттан, проф. Е. Гратович, проф. Д. Гординська-Каранович, проф. В. Грудин, проф. В. Шуть, проф. Р. Рудницький.

ЧЛЕНИ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ (Громадський Сектор)

Мгр. Адам Антонович, д-р Богдан Стебельський, д-р Роман Кобилицький, д-р Петро Вигінний, о. митр. Маріян Бутринський, о. парох Йосиф Шарий, проф. Василь Шуть, Роман Яценків, Анна Стародуб, д-р Володимир Кассараба, Ліда Кассараба, проф. Юрій Яримович, проф. Володимир Чижик, мгр. Степан Скробач, д-р Ераст Бурачинський, д-р Атаназій Горчинський, Орися Ткачук, інж. Степан Мерза, інж. Роман Заяць, Рома Турянська, проф. Микола Зарицький, мгр. Мирослав Турянський, Василь Глова, мгр. Володимир Ничай, д-р Федір Ткачук, Петро Хома, мгр. Теодат Школьник, інж. Іван Малюк (Віскансин).

Торонто

Ярослав Хоростіль, Богданна Велигорська, мгр. Верига, Любомира Денисюк, ред. В. Скорупський, Оксана Бризгун - Соколик, Ніна Мудрик - Мриц, інж. В. Вацик, інж. Р. Басараб.

14 листопада 1979

Високоповажаний Пане Редакторе!

Вибачте, що пізно відповідаю, та я довгий час був у Нью-Йорку і щойно тепер вернувся.

Щодо вміщення мого імені у списку Комітету для вшанування Ст. Людкевича — радо погоджуюся. Я радий, що в програмі концерту є Секстет Барвінського. Це репрезентативний, цінний і гарний твір.

У мене, на жаль, немає світлин з імпрез, про які згадуєте в листі. Є одна з концерту в 100-ліття народження М. Лисенка (була надрукована в „Сучасності” у моїх спогадах про Барвінського). Проте на цій світлинці Людкевич став в задньому ряді й ще сховався за співачкою.

Читав у „Свободі” Вашого листа до Людкевича. Це була добра і правильна думка. Наш композитор-сеньйор напевно був дуже радий.

З правдивою пошаною

Василь Витвицький

Д-р Павло Маценко

Дарія Каранович

Григорій Китасти.

Д-р Василь Витвицький

Повні інформації про концерт в пошану С. Людкевича і його співробітників в Чикаго

В цьому дописі подаємо інформації про підготову до відзначення ювілею композитора Станислава Людкевича і його співробітників.

Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чикаго відзначає ювілейним концертом 1-го грудня 1979 р. соті роковини з дня народження визначного українського композитора Західних земель України проф. Станислава Людкевича та його найближчих співробітників: В. Барвінського, Д. Січинського, о. Остапа і Нестора Нижанківських та д-ра Б. Кудрика.

В цьому концерті візьмуть участь мистецькі ансамблі та окремі мистці з Чикаго, Нью Йорку й Дітройту.

Тому що Український літературний фонд є членом Ради для справ культури СКВУ з засягом своєї діяльності на всіх українців у вільному світі, він запланував надати відзначенням 100-річчя Людкевича ширшого характеру. Саме тому запросив до ділового комітету представників музичного світу з усіх країн українського поселення. В програмі цього концерту беруть участь окремі мистці й ансамблі, що виконують твори згаданих композиторів. Слово виголосить Дарія Каранович, фортепіянові соля виконають піаністки — Дарія Каранович і Надя Савин із сольовим співом виступить Христинна Липецька і Любо Мацюк, із скрипковим — Адріян Бриттан. Фортепіяновий секстет в. Барвінського „Варіяції” гратимуть Е. Гратович, В. Чижик, М. Голіян, Кеннет Гуменну, Р. Андрушко і Надя Савин, — всі виконавці — викладачі вищих і середніх мучичних шкіл. „Оду до пісні” Р. Купчинського декляме Рома Турянська, мішаний хор „Прометей” парафії св. Володимира й Ольги: співатиме під орудою дириг. Р. Андрушка п'ять пісень згаданих композиторів.

В складу Ділового комітету для відзначення 100-річчя входять, як ми вже інформували, представники областей Західної України, з яких походять композитори, представники Києва і Львова, голови й диригенти хорів, голови й диригенти музичних та мистецьких ансамблів, члени правління Літературного Фонду, поодинокі музики й співаки, кол. студенти й викладачі Музичного інституту ім. Лисенка у Львові з усіх громад нашого поселення у вільному світі.

З огляду на дуже короткий час та на факт, що багато намічених згаданих кандидатів до Ділового Комітету недобачили в пресі нашого прохання до них, ми дозволяємо собі вмістити імена всіх кандидатів до Ділового комітету на сторінках ілюстрованого журналу „Екран”, а саме, в його ювілейному числі, що незабаром появиться... якщо нам пощастить придбати їхні адреси.

При відкритті програми святкувань представники областей, з яких походять композитори, внесуть їх портрети й уставлять їх на почесному підвищенні на сцені. Під портретами вони зложать квіти, разом з представниками музичного світу.

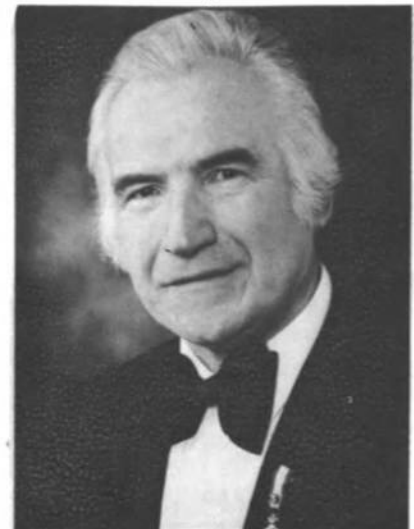
Таким чином, вшановуючи композиторів, з яких половина була знищена нашими ворогами, українська спільнота вшанує й музичну творчість українського народу та всіх, що були і є носіями української музики.

Віддаючи пошану заслуженим композиторам, українська спільнота вшанує й останню жертву большевицького злочину, Вол. Івасюка. Представники молоді поставлять також портрет молодого композитора на п'єдесталі пошани, рядом з портретами вищезгаданих композиторів, умаївши його квітами. Літературний Фонд вшанує композитора Володимира Івасюка окремою імпрезою.

Зголошення до Ділового Комітету, листи й пожертви на Літературний Фонд ім. І. Франка, замість квітів на могили композиторів, просимо пересилати на адресу секретарки Літературного Фонду:

R. Turianska
2431 W. Rice St.
Chicago, Ill. 60622
USA

Адам Антонович

Д-р Мирослав Антонович

С. Людкевич — студент Львівського університету.

Стефанія Нагірна

У СТОЛІТТЯ СТАНІСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

(Доповідь виголошена на вечорі Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку у п'ятницю, 4-го червня 1979 року.

[1] СВОБОДА.

Український мистецький світ переживає у цьому році небуденну подію, а саме століття видатного композитора Станіслава Людкевича.

Зворушливо, що наш дорогий Ювілят, проживши сто років у кипучій праці, досі при повному здоров'ю, хоча, правда, жаліється на дуже ослаблений зір.

Композитор Людкевич, подібно як Микола Лисенко на Наддніпрянщині, має велетенські заслуги на полі української музичної культури. Завдяки енергії, силі волі, витривалості і многогранній обдарованості Станіслав Людкевич зайняв почесне місце, бо він в українську музичну культуру багатого нового і цінного. Передусім, він є першим представником музичного професіоналізму в Галичині, а головне — Людкевич є основоположником інструментально-симфонічного жанру в українській музиці, чого до його появи в Галичині не було.

Станіслав Людкевич народився 24-го січня 1879 року в Ярославі над Сяном в учительській родині. Перші лекції фортепіану, від восьмого року життя, давала йому мати і, мабуть, вона була стимулом до поважного студювання музики, як також, мабуть, вона вщепила своєму синові любов до народної пісні.

Після закінчення народної школи та гімназії, Людкевич вступає на Філософічний факультет львівського університету, де бере активну участь у семінарах з української філології під керівництвом відомого вченого Олександра Колесси. Він також слухає лекції з історії слов'янських і німецької літератур, з історії мистецтва, зокрема музики. Його чотири наукові праці виявляють „непересічну зрілість і самостійність думки Людкевича”. (З. Штундер).

Львівський університет у 1898-1902 роки став полем національної боротьби в Галичині між українськими і польськими студентами за однакові права. Польонізація університету і переслідування української мови, українських учителів і студентів, викликали протести.

У той час (1899 р.) студентська молодь у Львові організує товариство „Академічна громада, до якої увійшов і Людкевич. Відбуваються численні віча і маніфестації за український університет у Львові. Ця справа дискутувалась і в парламенті, однак польські посли виступили проти відкриття університету у Львові, чи в якомуньбудь іншому місті Галичини.

У 1900 році „Академічна Громада” видає журнал „Молода Україна”, в якому друкуються перші статті Людкевича, як наприклад, „Наші співаки і народна справа”, в якій він гостро засуджує „бездіяльність і байдужість молодих співаків до громадської і політичної справи і до глибшої освіти”. У цьому журналі також

надруковано першу наукову статтю Людкевича „Про основу і значення співності в поезії Т. Шевченка”. Людкевич ще не раз повертається до поезій Т. Шевченка і дає ряд рефератів, як наприклад, „Шевченкові поезії в музиці”, чи „Ритміка Шевченкової поезії” та інші.

До найбільш діяльних членів „Академічної громади” і редакція журналу „Молода Україна” належали два найближчі товариші Людкевича — студент права Володимир Старосольський та студент філології О. Авдикович, поет і новеліст.

Після закінчення університету в 1901 році Людкевич викладає українську мову і літературу в гімназії Перемишля, а потім Львова.

Переїзд до Львова мав велике значення для формування його музичної творчості, як також розвинув діяльність Людкевича на громадському полі. Він познайомився з видатними діячами тодішнього Львова. Особливий вплив мав на нього Іван Франко.

Свої композиторські здібності виявив Людкевич уже як чотирнадцятилітній учень гімназії, створивши у тому часі деякі хоріві композиції, сольоспіви і фортепіанові мініатюри, хоча не мав ще тоді відповідної музичної підготовки. І так уже в 1894 р. з'являється хорова пісня до слів Т. Шевченка до вірша І. Франка „Вічний революціонер”. І дійсно осінню 1898 року могутній твір у формі кантати, себто хору з оркестром був створений і виконаний на вечорі, присвяченому 25-літтю творчості Івана Франка.

Крім того Людкевич опрацьовує тоді декілька народних пісень для хору і посилає у Київ Миколі Лисенкові для рецензії. Як відомо, М. Лисенко як основоположник відродженого музичного мистецтва на Наддніпрянщині, має великі заслуги, той бо розмах, який він проявив у своїй творчості не мав у той час собі рівного на Україні. Хіба можна було б його порівняти з такими основоположниками національних культур, як Сметана і Дворжак у Чехо-Словаччині, Гріг у Норвегії, Сибеліус у Фінляндії чи Глінка в Росії.

Микола Лисенко звернув увагу на багатство української народної пісні і черпав з її глибокого джерела мотиви, ритміку і настрої для своїх творів. За його прикладом пішло багато композиторів того часу і майбутнього покоління. Він створив так якби нову композиторську школу, яку і називали „лисєнківською”.

Його слідами пішов і Станіслав Людкевич, який вважав Лисєнка великим авторитетом, тому вислав йому для рецензії свої твори. Лисєнко дав працям Людкевича дуже позитивну оцінку.

Хоча листування з Лисєнком в наслідок воєнних подій не збереглося, але відомо, що воно тривало до кінця життя Лисєнка і Людкевич навіть їздив у Київ на похорон Лисєнка в 1812 році, як представник музичного Львова.

Поява творів Лисєнка в Галичині мала великий вплив на творчість українських композиторів другої половини XIX сторіччя. Але хоча вони творили під впливом Лисєнка і внесли багато цінного в українську музичну культуру, то ні один з них не піднявся до такого рівня як Станіслав Людкевич. Він не тільки продовжував розпочату Лисєнком працю, але завдяки своїм багатогранним природним обдаруванням, піднявся до вершин української музичної культури.

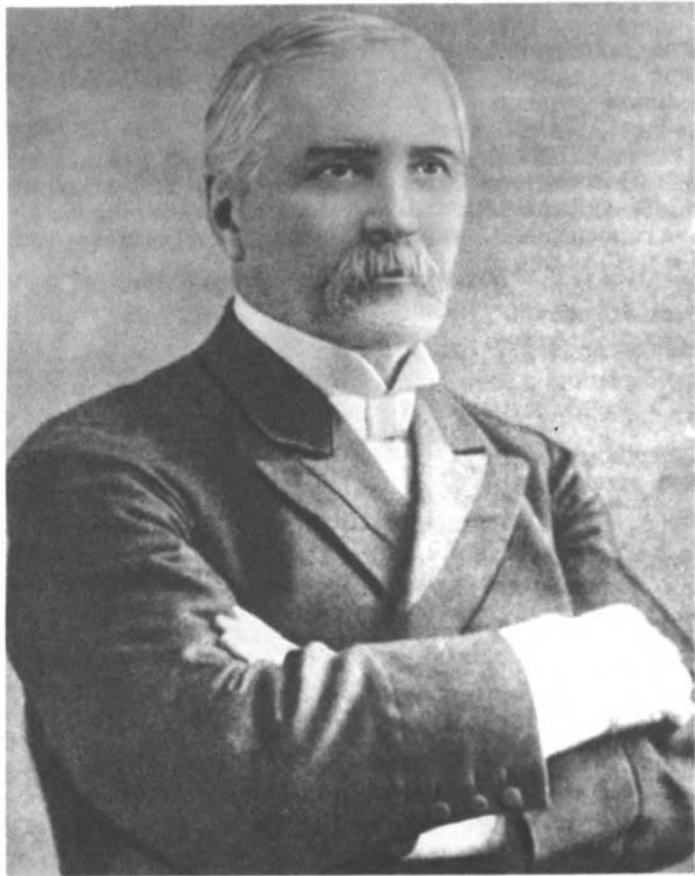
Щоби належно оцінити заслуги Людкевича, слід

С. П. Людкевич. Фото 1905 р.
Stanislav Lyudkevich

Модест Менцинський (в другому ряду знизу п'ятий зліва) серед хористів «Львівського бояна». 1909 р.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

звернути увагу на обставини серед яких він розпочав свою діяльність.

Його попередники і сучасники, композитори — М. Вербицький, І. Лаврівський, І. Воробкевич, В. Матюк, А. Вахнянин, О. Нижанківський, Д. Січинський, Г. Топольницький, Я. Лопатинський Ф. Колеса та інші, хоча були між ними талановиті композитори, все ж таки їх імена не вийшли поза межі батьківщини. Не сприяли тому ні політичні ні економічні умови як також не було відповідних професійних шкіл, де композитори могли б поглиблювати свої теоретично-музичні знання. Не було також у той час у Галичині вокальних або інструментальних ансамблів чи оркестр, які могли б виконувати складніші композиції. Якщо за Австрії у Львові була оркестра в оперному театрі, чи філармонії, то для Українців вони були недоступні. А як колинебудь для якогось концерту вдалося придбати навіть неповну оркестру, то це натрапляло на великі труднощі.

Станіслав Людкевич був свідомий того в яких обставинах він працює, але не знеохочувався. Поглиблює сам свої знання, студіюючи твори видатних композиторів, чи слухаючи гостинних концертів чеської філармонії, яка майстерно виконувала твори віденських класиків Гайдна, Моцарта, як також Бетговена, Чайковського та інших.

Багато музичних вражень привіз Людкевич з Відня, де перебував на військовій службі в 1903-1904 роках.

Однак, усього того було замало для мистця, який ставив великі вимоги до своєї композиторської творчості. Тому в 1907 році їде на два роки до Відня, де у Віденському університеті студіює музикологію.

Відень, один із найбільших культурних центрів Європи, з багатими музичними традиціями та інтенсивним музичним життям, дав нагоду Людкевичеві вивчати музику різних епох і стилів. Рівночасно він пише працю з ділянки програмової музики на дві вузькі теми: „Голоси птиць у програмовій музиці” і „Драматичний конфлікт боротьби протилежностей у програмовій музиці” за що у 1908 році одержав докторат із музикології.

(2)

Після закінчення студій у Відні, Людкевич виїздить на пів року до Мюнхену і Ляйпцігу, де слухає в консерваторії славного музиколога Г. Рімана. Звідкіль їде на короткий час до Перемишля, де вчителює в гімназії, а в жовтні 1910 року повертається до Львова і стає після смерті Анатолія Вахнянина директором Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, а пізніше стає постійним організатором і інспектором філій Музичного Інституту по різних містах Галичини. Він також дістається на працю професора Першої Академічної Гімназії, де викладає українську мову, літературу, латину і греку.

Разом із тим інтенсивно працює як композитор, науковець, педагог і як громадський діяч. Багато уваги приділяє музичній педагогіці. Складає у 1910 році підручник під назвою — „Загальні основи музики”, який вийшов друком у 1921 році. В 1930 році видає „Матеріали до науки сольфеджіо”. Працює над двома великими творами — „Основи музичної естетики” та „Виклад науки гармонії” і багато інших. Рівночасно виголошує при-

різних нагодах реферати на музичні, літературні й педагогічні теми. Пише цікаві рецензії на музичне життя Галичини, в яких тонко характеризує композиторів, співаків, інструменталістів і хори. Особливу увагу звертає на важкі обставини для наших композиторів XIX сторіччя, до яких ставиться з симпатією і пошаною та не раз стає в обороні перед критиками, які їх недооцінюють. Збирає їхні твори, аналізує, редагує та дбає, щоби їх виконували на концертах.

С. Людкевич багато уваги присвячує творам Т. Шевченка, аналізуючи їх у кількох працях з музичного боку. Він також складає бібліографію музичних творів до поезій Т. Шевченка.

У той час (1891-1939) центром галицького життя було, засноване в 1891 році співоче товариство „Боян”, в якому С. Людкевич брав дуже активну участь на протязі багатьох років у ролі диригента, коректора нот, чи уважливого слухача під час співанок хору з іншими диригентами.

У 1905 році С. Людкевич спільно з мистцем І. Трушем засновує перший український мистецький журнал під назвою „Артистичний вісник”, присвячений музиці, малюванню і скульптурі, але із-за браку фондів цей журнал виходив тільки один рік. Ще було декілька спроб видання музичного журналу, але без успіху. Шойно у 1937 році, старанням „Союзу українських професійних музик” у Львові почав виходити місячник „Українська музика”, в першому числі якого Людкевич подав огляд музичної публіцистики в Галичині.

Чотири роки від 1902-1906 присвятив Людкевич великій праці з етнографії, а саме, він розшифрував та впорядкував за жанрами двотомний збірник „Галицько-руські народні мелодії”, що виходив у 1906-1907 роках. Туди увійшло 1,526 західно-українських народних пісень, награних на фонографі проф. Й. Роздольським. У цій праці помагає С. Людкевичеві порадами І. Франко, який дав цьому збірникові високу оцінку, що принесло Людкевичеві славу прекрасного знавця українського фольклору.

До праць останніх років Ювілята належить „Хрестоматія українських народних пісень”, також статті „Про красу народної пісні”, „Про красу музичного звуку” та багато інших.

Як бачимо, композитор Станіслав Людкевич прославився не тільки як творець високомистецьких композицій, але також як музикознавець, педагог, диригент, критик, збирач і дослідник української народної пісні та організатор музичного життя в Галичині.

Цей „Великий композитор”, як назвав його відомий композитор Василь Барвінський, створив понад 30 симфонічних творів. З того вокально-симфонічних, себто для хору з оркестрою — двадцять. Між ними на слова Т. Шевченка — славний „Кавказ”, „Заповіт”, „Косар”, „Наша дума, наша пісня”, „Ой, вигострю товариша”. На слова І. Франка — „Вічний революціонер”, „Наймити” „Конкістадори”, на слова В. Пачовського — „Хор підземних кавалів” і на слова композитора — „Вільній Україні”, „Най пісня лунає”, „Останній бій”.

Симфонічних творів, головню музичних поєм є вісімнадцять. Між ними „Меланхолійний вальс” (за О. Кобилянською), „Каменярі” (за І. Франком), „Стрілецька рапсодія” на тему стрілецьких пісень, які змінили назву на „Галицька рапсодія”, „Не забудь юних днів”, „Веснянки”, „Симфонієтта”, „Дніпро”, „Пісня юнаків”, „Прикарпатська симфонія”, „Наше море”, „Мойсей” (за І. Франком), „Чаконя або „Пасакалія” — святкова пісня, „Баляда про Довбуша”, „Ой, не ходи Грицю” — увертюра

Пам'ятник Іванові Франкові у Львові перед Державним Університетом його імені. (Автори проєкту пам'ятника — львівські скульптори В. Борисенко, Д. Кривавич, С. Мисько, В. Одрехівський, Я. Чайка і архітектор А. Шуляр).

Перед оркестрою сидять зліва: дир. Василь Барвінський, д-р Станіслав Людкевич, проф. Володимир Кубійович, диригент Лев Туркевич, д-р Василь Витвицький. Світлинку передала п-і Ольга Соневицька

НЕЗАБУТНІЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ЛЬВОВІ 1943 Р.

Stanislav Lyudkevich

для великої симфонічної оркестри, „Голоси Карпат“, „Новорічна увертюра“, інакше названа „Колядниця“. Майже всі ті симфонічні твори належать до програмової музики, себто композитор ілюструє звуками картини, які змальовані в тексті.

Щодо фортепіянової музики С. Людкевича, то спершу були це мініатюри, як, наприклад, „Пісня ночі“, „Імпровізована арія“, „Романца“, „Заколисна пісня“, „Пересторога матері“, „Сирітка“.

Під час перебування в полоні в Середній Азії в Першу світову війну, Людкевич створив для фортепіяно „Елегію“, чудові варіації на старогалицьку пісню „Там, де Чорногора“. Також появилися „Пісня до схід сонця“, на узбецькі мотиви, „Гумореска“, „Листок з альбому“, „Баркароля“, „Пісня без слів“, „Скерцо“, „Квочка“, а пізніше „Похорон отамана“, присвячений М. Лисенкові, побудований на улюбленій Лисенком пісні „Ой, що ж бо то тай за ворон“.

Крім того, С. Людкевич є автором 2-ох тріо для скрипки чельо і фортепіяно. Перший фіс-моль, а другий під назвою „Ноктюрн“, оснований на народних піснях „Ой, не світи місяченьку“ та „Ой, зійди, зійди, ясен місяцю“.

Людкевич також створив три фортепіянові концерти. Перший одночастинний А-моль, другий тричастинний фіс-моль на гуцульські мотиви. Про третій знаємо тільки, що був закінчений у 1955 році. Ще треба згадати про тричастинний концерт для скрипки А-дур з оркестрою, про Санату для скрипки з фортепіяном та про „Чабарашку“, мініатюру, варіації на гуцульський танок. Інші скрипові твори на народні мотиви це „Тихий спомин“, „Сарабанда“, „Сальтарелльо“. Всі ці композиції це чудові зразки, як автор використовує українські народні пісні.

Станіслав Людкевич зредагував і зоркестрував оперу „Запорожець за Дунаєм“ та написав до неї ще одну дію. Він також зоркестрував одноактову оперу М. Лисенка „Ноктюрн“.

Композитор Людкевич є автором двох опер на власне лібретто, а саме „Бар Кохба“ і „Довбуш“, що його закінчив у 1958 р. Прем'єра відбулася у львівському оперному театрі того ж року.

Хорові пісні Людкевича визначаються великою майстерністю, зокрема в уживанні народних мотивів. Прекрасно опрацьовані народні пісні як, наприклад, „Ой, Морозе, Морозенку“, „Чорна рілля ізорана“, „Ой, співаночки“, „Боже, Боже, що ся водить“, „Ой, кум до куми залився“, „Пою коні при Дунаю“, „Ой, по горі, горі“, „Особливо гарно опрацьована „Гагілка“ на жіночий хор, де поєднані дві пісні „Янчику, подолянчику“ і „Ой, не ходи, качуроньку“.

Хорових творів Людкевич створив багато і то на чоловічі та мішані хори, більшість з акомпаньяментом фортепіяно, як, наприклад, „Чи ми ще зійдемося знову“, „Вічний революціонер“, „Вечір в хаті“, „Від Кавказу по Сян“, „Дністрованка“, „Ой, вигострю товариша“, а також без супроводу як „Сонце заходить“, „Дайте руки, юні друзі“, „Закувала зозуленька“ та ін.

Людкевич опрацював також дві народні балюди для голосу з оркестрою, а саме „Про Бондарівну“ та „Про

Петруся і вельможну паню“.

У ділянці сольоспіву Людкевич створив не одну перлину. От, наприклад, улюблена пісня співачок до слів П. Карманського „Спи, дитино моя“. Декілька чудових пісень до слів О. Олеса, як „Подайте вістоньку“, „Тайна“, „Піду, втечу“, „Ти моя найкраща пісня“, також до слів Т. Шевченка „За байраком байрак“, до слів В. Пачовського „Ой, вербо, вербо“, до слів П. Гаврилюка „Там далеко на Підгір'ю“, до слів Л. Українки „Одна пісня голосенька“, до слів І. Франка „Ой, ти, дівчино з горіха зерна“, до слів Б. Лепкого „День і ніч падають сніги“, до слів В. Старосольського „Чи тямиш ще“, „Черемоше брате мій“, за яку одержав премію на конкурсі „Бояна“ та багато обробок народних пісень.

(3)

У вокально-симфонічних творах на першому місці стоїть кантата „Кавказ“, написана на основі однойменної поеми Т. Шевченка. Цей величавий твір був започаткований у 1897 році т. з. „Прометей“. Він запланував цю композицію як цикл, складений із чотирьох кантат для хору і великої оркестри. Твір опрацьовував поволі і навіть перервав на декілька років і почав у 1902 році другу частину і назвав її „Молитвою“.

Цікаво аналізує і характеризує цей величавий твір Людкевича композитор Василь Барвінський. Зокрема він був захоплений закінченням першої частини у формі фуги, яку зараховує до „найкращих у музичній літературі зразків цієї найскладнішої поліфонічної форми“.

Композитор В. Барвінський також високо оцінює третю частину „Кавказу“. На його думку, зокрема майстерно змальовані місця, де Т. Шевченко описує, скільки сліз було пролито дівочих, матірних і батьківських на Кавказі в боротьбі за волю. Барвінський пише: „Кожного разу, коли слухаєш це місце третьої частини „Кавказу“, сльози зворушення тиснуться до очей і якась несамовита дрож проймає все тіло“. Цей грандіозний твір, над яким композитор працював з перервами понад десять років, займає у творчості С. Людкевича зовсім виїняткове місце й заслуговує на те, щоб увійти в золотий фонд світової музичної скарбниці („Ми і світ“, 1959 р.).

„Кавказ“ — це не тільки один із найкращих і наймогутніших творів Станіслава Людкевича, але цей твір займає взагалі видатне місце в українській музиці, бо до його появи такого твору в історії української музики не було. Правда, започаткував композицію подібної структури Микола Лисенко, створивши кантату „Б'ють пороги“.

У тій чудовій політичній поемі Шевченко змальовує героїчну боротьбу верховинців північного Кавказу з московським завойовником. (1843-1959). Т. Шевченко безпощадно критикує загарбницьку політику Москви, а кавказький народ закликає до боротьби, вірить бо в перемогу.

Композитор Людкевич поклав на музику перших чотири розділи цієї Шевченківської поеми. Першій частині дав назву „Прометей“, другу частину, що починається словами „Не нам на про з тобою стати“ назвав „Молитвою“. Третя частина названа іронічно — „Хортан і гончим, слава“, а четверта має заклик „Боріться“.

У вступі композитор чудово змальовує Кавказькі гори і події, зумовлені текстом. Ви неначе бачите перед собою Кавказькі гори, Прометей, прикованого до скелі, боротьбу кавказців і врешті їхню поразку. Але Шевченко вірить у силу Бога, вірить у кінцеву перемогу, хоча „покищо течуть ріки, кроваві ріки“.

Із великим признанням композитор Барвінський аналізує й інші вокально-симфонічні твори С. Людкевича, як наприклад, величавий „Заповіт“ і „Ой, вигострю товариша“, обидва до слів Т. Шевченка, велику кантату „Наймит“ до слів І. Франка, як також надзвичайно цікаві обробки народних пісень. Вкінці В. Барвінський так характеризує нашого Ювілята: „Станіслав Людкевич композитор великого обдаровання, високого професійного рівня, якого він досягнув завдяки величезній енергії і працьовитості. Його музична мова глибоко народна, вона має всі прикмети яскравої індивідуальності, властивої тільки видатним творцям“. („Ми і світ“ 1959 р.)

На шляху свого довгого життя композитор Станіслав Людкевич зазнав багато почесей.

У 1937 році його обрано членом Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, в якому очолив Музикознавчу секцію.

У 1939 році став професором і завідувачем катедрою композиції у Львівській державній консерваторії й одночасно старшим науковим співробітником Львівської філії інституту фолкльору Академії наук і був головою Львівського комітету спілки композиторів України.

У 1946 році йому надано звання „Заслуженого діяча мистецтв“.

У 1949 році, у зв'язку з 50-літтям творчої праці, композитора нагороджено орденом.

Соломія Крушельницька—Ельза, королева Брабанту в опері «Лоенгрін» Ріхарда Вагнера

Модест Менцинський. 1902 р.

У 1954 році з нагоди святкування 75-ліття з дня народження Ювілята, відбулося перше повне виконання вокально-симфонічної кантати „Кавказ” на мішаний хор з оркестрою. Диригував Микола Колесса, син Філарета.

У 1964 році за „Кавказ” і „Заповіт”, з нагоди святкування 150-річчя з дня народження Т.Шевченка, С. Людкевича нагороджено Шевченківською премією.

У 1969 році він стає Лавреатом Шевченківської премії. Дістав також звання народного артиста.

У 1979 році у 100-ліття з дня народження дістав відзначення „Героя соціалістичної праці” та золоту медаль.

100-літній ювілей композитора Станіслава Людкевича відсвяткував Львів. Можна було сподіватися, що перебіг тих святкувань буде опублікований у журналі „Музика”, який виходить у Києві раз на два місяці.

Ми також слідували за тим, чи були якісь святкування з цієї нагоди у Києві, або в якомусь іншому місті України. На жаль, цього не було. Тільки в малій залі Київської консерваторії відбувся концерт співачки М. Байко, присвячений 100-літтю від дня народження С. Людкевича. У статті, що появилася у журналі „Музика”, було декілька речень про творчість великого композитора і дуже докладно про співачку. А в журналах „Музика” і „Україна” за січень 1979 року поміщено статті про творчість Ювілята, в більшості з тенденційним навітленням.

Описуються також відвідини трьох сучасних композиторів, колишніх учнів Ювілята, а саме — Кос-Анатольського, Миколи Колесси та Євгена Козака. Вони перебували у Ювілята на розмові чотири години. Композитор Людкевич багато розказував про своє життя і творчість. Він має дуже добру пам'ять, але майже не бачить.

З вище поданого видно, що прилюдних святкувань, себто концерту з найвидатнішими творами Ювілята не було на Наддніпрянщині. Зате Львів віддячився своєму улюбленому Композиторові.

Із листів, що приходять зі Львова довідуємося, що святкування у Львові продовжувалися цілий тиждень. На концертах виконувано твори фортепіянові, камерні, для сольоспіву і для хору. Найбільше враження зробила симфонічна поема „Кавказ”, якою диригував композитор Микола Колесса. Ювілят був присутній на двох концертах. Увійшов до залі по квітах і сидів серед моря квітів, якими його присутні обдарували. Він промовляв до присутніх, які ентузіастично вітали старенького Композитора і на руках винесли його до авта. Також відбулася триденна конференція, присвячена творчості і життю Ювілята, де промовляли мистецтвознавці, професори музичної консерваторії та інші знавці мистецтва.

Про людину такої величини, як Станіслав Людкевич говорили всебічно і з великим признанням. Його композиторська і музикознавча творчість є обильна, багата внутрішнім змістом, різноманітна тематикою і професійна. Завдяки своїй невсипущій праці, Станіслав Людкевич піднявся до вершин української музичної культури, чим вписав нові сторінки не тільки в історію і теорію української музики, але також в етнографію та організацію музичного і громадського життя.

Ми клонимо голови перед українським Велетнем духа і праці та шлемо у рідний Львів незабутньому композиторові Станіславу Людкевичові з нагоди 100-ліття Ювілею наш глибокий поклін та сердечні побажання кріпкого здоров'я й творчої сили на довгі літа.

ВСІ КВІТИ ЛЬВОВА — ЮВІЛЯРОВІ

УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР, ПРИСВЯЧЕНИЙ 100-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
КОМПОЗИТОРА С. П. ЛЮДКЕВИЧА

«Шевченкіана» Станіслава Людкевича

Розгорніть Шевченків «Кобзар» на будь-якій сторінці — неодмінно почуєте музику. Вірші геніального сина України напричуд мелодійні й наспівні, у них особливий ритм. Отож і надихнули вони не одного композитора на цікаві інтерпретації. Романси і симфонічні поеми, кантати і сюїти, опери і балети — здається, немає такого музичного жанру, де б не були присутні образи Тарасової поезії. Серед авторів цих творів — майже всі визначні українські композитори. Свого часу Микола Лисенко, створивши вокальний цикл «Музика до «Кобзаря» Шевченка», започаткував своєрідну «Шевченкіану», яку продовжили і збагатили інші автори: М. Аркас — оперою «Катерина», М. Вериківський — «Наймичкою» і «Сотником», К. Данькевич — «Назаром Стодолею», Г. Жуковський — «Мариною», Л. Ревуцький, Б. Лятошинський — кантатами і хорами, А. Штогаренко — романсами тощо. Помітне місце серед творців музичної «Шевченкіани» посідає нині найстарший композитор України Станіслав Людкевич.

То взагалі цікава постать в історії української музичної культури. Людкевич багато зробив для її професійного становлення. Його ліричні і хорові пісні, фортепіанні і скрипичні п'єси, симфонічні поеми захоплюють тисячі слухачів. Важко переоцінити вклад Людкевича в діяльність Львівської консерваторії імені М. В. Лисенка, одним із засновників якої і її незмінним професором він є.

Значну частину свого творчого життя Станіслав Людкевич присвятив музичній «Шевченкіані». Він каже: «Я намагався передати в музиці те, що вважав в творчості Шевченка головним — його пафос, безкомпромисність. Хотілося, аби кожна музична фраза діяла на слухача з такою ж самою силою, як і могутні Шевченкові вірші».

Не дивно, що об'єктом уваги композитора стали справді пристрасні поезії — «Заповіт» і «Кавказ».

Вокально-симфонічна кантата «Заповіт» підкорює нас глибокою емоційною силою, проникливістю, філософськими роздумами. То не просто ще один варіант (професійний) славнозвісного музичного «Заповіту». Це дума про життя, про місце художника на землі, його творчу і громадську совість. «Заповіт» С. Людкевича відтворює воістину живий образ поета. Мотиви життєствердження, віри у торжество волі, у велику справедливість на землі — ось чим насичений твір Кобзаря, ось звідки черпала силу муза Людкевича...

Симфонія-кантата «Кавказ» також велична і оптимістична. Вона далека від ілюстративності поетичного оригіналу. Проте у ній добре вчуваються рядки — «за горами гори, хмарою повиті, засіяні горем, кровію политі», ота нужденна, за пам'яті Тараса, Україна. Поет бив на сполох, йому боліли рани рідної землі. Поетів бій, його непримиренність, його святий гнів неправді, усім суєтностям і лицемірам:

«...мої думи,
Моє люте горе
Сіятому, — нехай ростуть
Та з вітром говорять».

Читати Шевченка-лірика — самому стати ліриком. Читати його — пробуджувати у собі добро і гуманність. Оптимістично звучить у кантаті заключний фінал — марш «За вас сила, за вас воля і правда свята...».

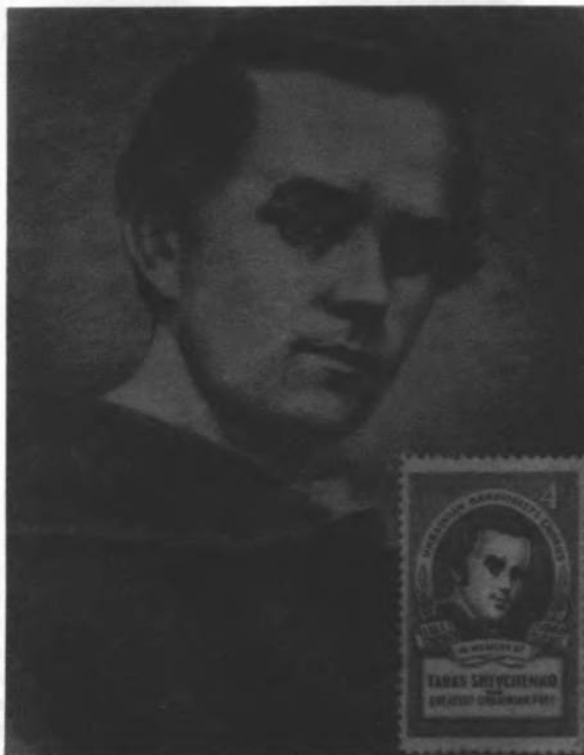
Чим найбільше приваблює композитора Кобзар?

Ось що він каже сам:

«У Шевченка я відчуваю дві лінії: одну — ніжну, ліричну, іншу — епічну, могутню. Друга мені ближча. Кобзар завжди поруч зі мною. Він мій порадник, його творчість надихає. На «Кавказі» й «Заповіті» виріс як музикант. Може, і не було б мене як композитора без цих творів...».

Хочемо додати до цих слів і таке: на тексти віршів Тараса Шевченка написали романси і неукраїнські митці — великий Чайковський, Рахманінов, Мусоргський Глієр і інші.

(«Нотатник»).

BARD OF FREEDOM

On January 24, 1979 composer Stanislav Liudkevych lit the 100 candles of his life: a life full of inspiration and work, a life dedicated to art and culture, and to the Ukrainian nation.

Throughout 1979 we are honoring this unusual individual. Not only because he has reached the age of 100 years, an achievement in itself, but primarily because he is still holding his own at this patriarchal age — his only complaint is that his eyesight is beginning to fail him.

1979 is also the 100th anniversary of the birth of Simon Petliura and of Albert Einstein. How many momentous events have occurred in this time span! And how many musicians and generations of musicians have been cultivated by this one person, how much Liudkevych has done for the development of Ukrainian music!

S. Liudkevych began to compose when still a high-school student. As early as 1898 when he was 19, his work "Eternal Revolutionary" for chorus and orchestra (to the words of Ivan Franko) was performed. He had written this work to celebrate the 25th anniversary of the poet's literary activity.

Liudkevych's first reviews, journalistic and academic articles appeared in 1899, when he was a student at Lviv University. In 1900 in an article entitled "Ukrainian Singers and the National Question" he expressed what was to become his credo: "Even the greatest artists are not absolved from the responsibility of devoting all their strength, all their art to their nation. Art is not diminished thereby, indeed it is elevated by its idealism, which is lacking in music in general and among us Ukrainians in particular."

After finishing his university studies, Liudkevych taught Ukrainian, Latin and Greek languages in high school, on and off, until World War I. In the meanwhile he also co-founded (in 1905) a short-lived but significant journal "Artistic Newsletter." In 1907, Liudkevych went to Vienna where he capped his musical training (begun with his childhood piano lessons at his mother's knee) with a doctorate in musicology. He also spent an additional two years in Munich and Leipzig rounding out his knowledge of musical developments in the West, and throughout his stay in Europe working with some of the best-known musicians of this period.

Back in Lviv, Liudkevych continued to teach and in 1910 became the director of the Music Institute. He reorganized the teaching of music and produced *The Principal Foundations of Music*. He composed, lectured, wrote articles about Ukrainian composers — which was an important contribution to the history of Ukrainian music. He became a member of the Shevchenko Scientific Society, and the head of its Music Commission, founded in 1936.

Liudkevych's achievements in music are immense. He was the first Ukrainian composer to bring attention to purely instrumental music. In Liudkevych's orchestral works, the orchestra is a full-fledged partner of the chorus. Liudkevych was also the first to introduce to the systemization of Ukrainian folk music the rhythm which is still used today. In 1926 he wrote: "Music for the musically gifted nation should and must be not a luxury, but its bread and butter element, necessary for its cultural development."

His works are extremely varied. There are compositions for the piano as well as symphonic, choral-orchestral, vocal and instrumental works. There are two operas as well as compositions of church music unknown to Soviet audiences) and arrangements of folk songs.

Many of Liudkevych's works published in Ukraine recently have been censored, or are simply put out in very limited editions of 800, 900 or 1200 copies. For example, the 1976 edition of his book *Researches, Articles, Reviews* has dropped many articles which had been included in the 1973 edition. Interestingly enough,

the articles concerned Krushelnytska, Myshuha, Mencinsky, Maria Sokil and others, an article entitled "The Renaissance of the Bandura," and another "On the National Element in Music." Fortunately, the Ukrainian Music Foundation in New York City acquired the 1973 edition of the book and reissued it in 1976, in the West, without the knowledge of the author.

Not all of Liudkevych's works may be performed in Ukraine today. When they are performed, some titles are changed. For example, "Striletska Rhapsody" becomes "Halitska Rhapsody."

The celebration in Lviv of Liudkevych's 100th birthday was a big success. The composer's path was literally strewn with flowers (in the middle of winter). After the concert, he was carried out of the concert hall on the audience's shoulders. Lviv was electrified by the occasion. But a natural question arises: why were all the events staged in the small hall of the music conservatory? Why couldn't a larger space be found to accommodate the great crowds that filled the streets for the occasion?

And how about recordings of his works? We in the West have published nothing, while in Ukraine, there have been rather few of his releases.

Stanislav Liudkevych — sketch.
Станіслав Людкевич — шкід

Nevertheless, today Stanislav Liudkevych is the oldest and most outstanding living Ukrainian composer. A contemporary of Lysenko, Franko, a member of the Shevchenko Society till 1939, he also received personal honors in the USSR. He was named Honored Artist of the Republic and was chosen as Deputy to the Supreme Council. In 1964, during the celebrations of the 150th anniversary of Shevchenko's birth Liudkevych was awarded the Shevchenko Prize.

Let us honor the composer on his 100th birthday with a concert of his works which are forbidden in Ukraine today; with a new record release; with a special session of the Shevchenko Society; with publication of memoirs of his students and younger colleagues. Let us write that which cannot be written in Ukraine.

Let all Ukrainian artists honor Liudkevych by remembering his credo that "even the greatest artists are not exempt from the obligation of devoting their art to their nation."

What can we wish this great composer on his 100th birthday? Health — and the joy of being able to hear all his works performed again.

"Our Life" Magazine,

(Transl. by A. H. S.)

НАШЕ ЖИТТЯ. ВЕРЕСЕНЬ 1979

КОРИФЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

НА 100-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СТАНІСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

С. Людкевичеві — 100 років

Слова і музика Василя Кулинького

Поволі, урочисто

Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:

Stanislav Liudkevych (center), who celebrates his 100th birthday in 1979, among the composers and teachers of the M. Lysenko Music Conservatory in Lviv, Western Ukraine. (From left to right:) Anatole Kos-Anatolsky, Yevhen Kosak, Mykola Kolesa and Desideriy Zador.

КАМЕНЯРИ — СИМФОНІЧНА ПОЕМА СТАНІСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

Станіслав Людкевич належить до найвизначніших українських композиторів нашого століття, це — одна з найбільш маркантних постатей української музичної історії, яка відобразилася мало що не сторічний період. Ного багата творчість проречисто свідчить про постійну непримиренну й завзяту боротьбу українського народу за своє краще майбутнє, а його довгий вік ніби символізує силу й живучість української нації.

Ст. Людкевич народився 24 грудня 1879 року в м. Ярославі, як австрійський громадянин (тоді ціла Західна Україна належала до Австро-угорської монархії).

У 1901 році, закінчивши філософський факультет львівського університету він вступив на посаду гімназійного учителя. В роки 1907—1909 поглибив свою музичну й музикознавчу освіту студіями у Відні, а з 1910 року на довгий час очолював Музичний інститут ім. М. Лисенка у Львові, що став найбільшим музичним центром у Галичині, згуртувавши в собі талановитіших українських музик-патріотів.

Людкевич працював як композитор, музиколог, етнограф, педагог, диригент, рецензент — кажучи коротко, у всіх ділянках української музичної культури, яка тоді ще не мала відповідної кількості видатних фахівців. Працював він у всіх ділянках

скільки було сили, щоб вивести українську музику з провінціалізму й аматорщини, яка довгий час панувала в Галичині. Своїми творами, музикознавчими працями й цілою своєю діяльністю Людкевич намагався піднести українську музику на високий рівень професіоналізму, до музичного рівня інших високо-культурних народів Європи.

В "австрійський" період свого життя, що тривав до першої світової війни, Людкевич написав чимало музичних творів, що більше чи менше були пов'язані зі старогалицькими традиціями. Це був бурхливий процес творчого зростання композитора, що своєю працею посував наперед музичну культуру своєї батьківщини і знайшов своє завершення в монументальному хорово-симфонічному творі "Кавказ".

Твір цей, написаний на слова Т. Шевченка, являється наймогутнішим, найбільш проречистим виливом творчих сил композитора та його мистецького володіння композиційською технікою, а рівночасно висловом велетенського національного піднесення, що могутньою стихією почало виривати в Україні і знаходило свій вияв у різних ділянках життя, а головне в мистецьких творах.

Перша світова війна докорінно зміняла ситуацію в світі, знищивши не тільки старі

границі але й давні суспільні лади. Вибухнули дозго пригноблені національні й соціальні сили різних народів, постали нові держави, з новим суспільним ладом. Людкевича прикликано до війська, потрапив він у російський полон, а звідси повернувся на свою батьківщину. Переживши національний зрив і відродження Української Держави, трагедію Визвольних Змагань і прилучення Галичини до новоствореної Польської держави, Людкевич залишився вірний своїй ближній Батьківщині... Йому тепер довелося, як і всім мешканцям Галичини, стати польським громадянином. Та зміна громадянства не вплинула на його відданість українській справі. Він, як і за Австрії, працював невтомно на полі української культури, пов'язуючи свої твори з боротьбою, що поновила програму війни й дала відбудувати на українських землях.

Симфонічна поема "Каменяри" створена в 20-ті роки н. стол. (закінчена в 1926 році), являється не тільки відгомном тієї боротьби але й індивідуальним вкладом, — покликом до боротьби. Цей твір Людкевича слід розглядати на тлі епохи, яка його зродила. Бо ця епоха, ця національна і соціальна ситуація на Україні й зумовила створення цього твору.

Розбуржана національна стихія клеветала, українські змагання супроводила й ок-

Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:
Велике свято в нас сьогодні,
Таке буває раз на сто років:

Весь світ Людкевича шанує,
Прекрасно знає музику його,
Цю музику, яка чарує
І піднімає дух наш до висот.

Вклоняємось Тобі, наш Батьку,
Учителю великої сім'ї,
За творчість Твою ми подяку
Складаємо від серця щиро всі.

Борець Ти мужній за свободу,
Апостол правди, рівності й добра,
На щастя й радість для народу
Живи ще многі, многі літа!

ридопала в Галичині бойова пісня, на слова І. Франка: „Не пора, не пора, не пора Моекалепю й Ляхові служити. Довершилась Україні кривда стара — нам пора для України жити“.

Мелодія цієї пісні лягла в основу симфонічної поеми „Каменарі“ Ст. Людкевича.

Коли Людкевич писав свої Каменарі, музична форма п. н. симфонічна поема тільки почала принатурюватися в Україні. Тільки згодом ця форма стала популярною і багато українських композиторів до сьогодні часто послуговуються нею.

У Зах. Європі симфонічна поема була дуже популярна в другій половині 20-го століття. До найвизначніших майстрів цієї форми належав Франц Ліст, автор симфонічної поеми „Мазепа“ та Річард Штраус. Головною рисою музичного твору, званого симфонічною поемою є пов'язання інструментального твору з певним конкретним змістом, певною „програмою“, в основу якої дуже часто кладеться якусь поему чи інший літературний твір.

Мирослав Антонович

КИЇВ ВІТАЄ С. ЛЮДКЕВИЧА

28. 7. 1979 р.

Вітання Антоновичі!

Нещодавно я отримав від Вас привітання „Екрана“, присвяченого вечорові української літератури в Торонто. Мені приємно було проглянути Ваш журнал, зокрема ті сторінки, що були присвячені цьому вечорові, але також і — сторіччю С. Людкевича.

Отже дякую Вам за журнал сердечно й прошу прийняти від мене на Ваш видавничий фонд десять доларів.

А вчора в „Свободі“ я прочитав про намір Вашого фонду відзначити СТОЛІТТЯ С. Людкевича... Й мені пригадався один день з мого студентського життя в Києві, концерт у Київській консерваторії, на котрому я побачив С. Людкевича. — Я думаю, що то був рік 1940. Після приєднання Західної України до нас у Київ почали найждати дорогі гості... В університеті було влаштовано лекцію Возняка, на котру ми чекали з неймовірним нетерпінням. Нам вірилося й не вірилося, що вона відбудеться. Вона ж відбулася, проте не породила в слухачах дуже великого захоплення. А от у консерваторії ми пережили надзвичайну зустріч... Ми, це до речі, вже не студентська аудиторія, а — київська. Приблизно така, як її описано в моєму романі „Київ“. Настрій був у залі особливий, такий святковий. А вершом його став такий зворушливий момент, котрий не можна забути. — На кін публіка викликала Людкевича... Він вийшов. Вийшов такий шляхетний, такий далекий від нашого будня, що зала завмерла. Крізь нього, вже тоді, здавалося, стару людину, брызнув на залю вісвіт не тільки Львова, а й Відня...

Зала встала... Проте оплески швидко обривалися: кияни були зачаровані — навіть побачили саму людину Любов... С. Людкевич обережно сходив з коню вузькими сходами в залу, а допомогти йому вибігла — його дружина? — жінка. Стара пані в чорному капелюсі пробігла перед першим рядом стільців і простягла руки до композитора. Руки їхні зустрілися, схрестилися: ще мить і композитор зійшов у партер. Стара пара опинилася перед своїми стільцями. А за ними стояла консерваторська зала. Серед киян витало розчулення, тут і там блискали сльозинки.

Мені це пообіцяло в консерваторії запам'яталося на ціле життя. Сьогодні мені захотілося розповісти Вам про нього.

Сподіваюся, що Ваше відзначення цього століття вдасться цілковито! Якщо моє прохання не спричинить Вам жодних незручностей, то прошу перелати привітання пані Ромі Турянській та маг. В. Ничаєві!

Бажаю Вам усього доброго й гарного!
Ваш

Ол. Ізарський

ПОМЕР СТАНІСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ ПАТРІАРХ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Stanyslav Liudkevych, noted composer, dies at 100

Близькі та родина Станіслава Людкевича біля його домовини.

ПОХОРОН С. ЛЮДКЕВИЧА

10 вересня ц. р. диктор Львівського телебачення у вечірніх новинах подав сумну вістку про смерть Станіслава Людкевича. Помер один з найвидатніших корифеїв української музики — композитор, музикознавець, громадський діяч і педагог, творчість якого здобула велике визнання серед знавців і любителів української музики на світі.

Українська громадськість глибоко відчула і пережила неповторну втрату людини, яка все своє — епітково довге життя, присвятила тяжкій невтомній праці для свого народу, вносячи великий внесок в скарбницю

нашої і всесвітньої музичної культури.

З самого ранку 11 вересня до Львівського будинку митця на вул. Військової, 7, до тіла патріарха українських композиторів нескінченною вереницею йшли близькі, знайомі, учні та шанувальники незвичайного таланту С. Людкевича.

А в почесній варті стояли композитори, музиканти, художники, літератори, вчені, артисти та ціла плеяда учнів С. Людкевича, а серед них А. Кос-Анатольський, М. Колесса, М. Скорик. Попрощатися з корифеєм української музики прибули з Києва композитори А. Штогаренко, П. Майборода, Г. Ляшенко, де-

легації з усіх міст України. До підніжжя постаменту з труною покійного безперервно лягали все нові і нові букети квітів, вінки від устанів, творчих спілок, рідних та близьких Покійного. Зі сцени лилася повна сума мелодій — кацела „Трембіга“ і симфонічний оркестр виконували пісню С. Людкевича на слова Т. Шевченка „Сонце заходить“. Потім звучало „Реквієм“ Моцарта.

Ополудні труну з тілом С. Людкевича вивели із залу філармонії і поставили на автомашину. Вздовж усього шляху слідування траурної процесії до Личаківського кладовища — тисячі людей.

На площі біля центральних воріт кладовища відбувся великий мітинг.

Траурний мітинг закінчився. На могилу С. Людкевича, що вироста поруч могили І. Франка, покладено сотню вінків і безліч букетів квітів, які утворили

різноколірну піраміду. С. Людкевич перейшов у безсмертя... Своім багатограним талантом і невсипущим трудом композитор збагатив скарбницю світового мистецтва. Про нього говоритимуть як про присутнього серед нас.

Він не помер, бо вічно житиме його багатогранний творчий труд.

І підем ми в мандрівку століть
З його духа печаттю.

Щоб зберегти нащадкам дорогої образ корифея української музики, великого патріота і громадянина, увечері 10 вересня відомий львівський скульптор Є. Дзіндра зробив посмертну маску обличчя і рук С. Людкевича.

Р. Головин, А. Карівський

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

За приватними вістками зі Львова, там на початку червня вмер, проживши 75 років, видатний український композитор, піаніст, музикознавець і музичний педагог — Василь Барвінський, директор Музичного Інституту ім. М. Лисенка від 1916 року й викладач гри на фортепіані й теоретичних предметів, виховник багатьох піаністів і композиторів, провідна постать у новій українській музиці. Як композитор не оромантичного напрямку — завжди м'який лірик, плекав переважно інструментальну музику. Його: оркестрова "Українська рапсодія" фортепіановий концерт, 2 фортепіанові тріо, смичкові квартети, смичковий секстет, для

віолончелі "Соната", "Варіації", "Сюїта", скрипкові твори; для фортепіану: прелюди, мініатюри, цикл "Любов", "Українська сюїта" й ін. Сольоспіви: "Ой, поля", "Псалом Давида", пісні до слів Франка; хори: "Заповіт", кілька кантат, українські народні пісні. Як музикознавець — поза рецензіями і інформативними статтями — написав "Огляд історії української музики" (1937) і польською мовою "Музика українська" (1934) і інші. З поновним приходом большевиків до Львова Барвінського арештували в 1946 році й засудили на 10 років в'язниці. При тому пропали всі його неопубліковані ще твори. В цьому році — близько перед

смертю — його потихо реабілітували. Про його смерть досі немає згадок в українській підсоветській пресі. В його похороні взяли участь тисячі українців Львова і цих, що спеціально прибули віддати останню шану великому музикові.

В. Барвінський — нащадок галицько-львівської родини — однієї з найбільш заслужених для української культури і громадського розвитку.

СМЕРТЬ І ПОХОРОН КОМПОЗИТОРА ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО

Едмонтон, Канада. — Місцевий український тижневик „Українські Вісті” надрукував в числі з 11 липня ц. р. такі, одержані в листі з краю, інформації про смерть і похорони померлого недавно видатного українського композитора Василя Барвінського: В неділю, 9 червня, В. Барвінський, 75 років, встав раптом, почувачи себе погано. Від болю голови впав, і через це лопнула печінка, що була вже 20 років хвора. Жінка Барвінського, яка лежить спаралізована, почула, що щось упало. Однак Барвінський заспокоїв її, що нічого не сталося. Згодом Барвінського покладали в ліжку і покликали лікаря, родича композитора. Після застрику хворий прийшов до пам'яті і почував себе трохи краще. Він прийняв навіть М. Колессу і Ст. Людкевича, які негайно прийшли до нього. Говорили про близьке святкування 100-річчя Львівської консерваторії. Хтось покликвав священника, і той зараз з'явився у Барвінського. Хворий не знав його і спитав, чи він греко-католицький священник. — Так — відповів незнайомий. Мені трохи легше, але я хочу висповідатись, — сказав Барвінський. Пополудні В. Барвінський втратив мову і до самого кінця дивився на нещасну дружину. О год. 5.30 по пол. він помер.

Похорон В. Барвінського випав у незручну пору. Опера, фільгармонія і хор „Трембіта” були в той час поза Львовом. У львівській газеті в день похорону появилася коротенький некролог від Спільки композиторів. Тіло Барвінського — пише свідок похорону — „лежало наряджене по християнськи, був хрест, ікона Матері Божої і свічка”. Відправлено також („неофіційно” — каже лист зі Львова) Панахиду. „Офіційний” похорон відбувся з молитовниці на вул. Пекарській на Личаківській цвинтар. На почесній сторожі біля труни стояли Людкевич, Колесса, Солтис, В. Лисенко (син Миколи) і декілька людей з партійного апарату. Хор студен-

тів консерваторії під керівництвом Євгена Вахняка співав уривки з „Реквієм” Моцарта латинською мовою і дві пісні „Козака несуть” Леонтовича і „Чуєш, брате мій”. Труну на цвинтар несли студенти. Вінків з дуже теплими написами було бл. 30. На цвинтарі розмурували гробницю Олександра Барвінського і вклали в неї труну його сина. Могила Барвінського знаходиться направо за могилою Шашкевича.

Промову на цвинтарі мав композитор Анатоль Кос-Анатольський професор Львівської консерваторії. Він згадав про великі заслуги В. Барвінського, як композитора, педагога, організатора музичних шкіл і „депутата та громадянина”. Небіжчик — сказав Кос-Анатольський — був людиною доброго серця, хотів допомогти всім, через що „попав у конфлікт і потерпів”. Після Коса-Анатольського, промовляли Віталій Лисенко від імені киян і колишня учениця класи фортепіану Герасимович. На похороні було багато людей. Вони спітали „Вічна пам'ять” і нескоро розійшлися з цвинтаря.

В. Барвінський, народжений 1888 року, був з 1916 р. директором Музичного інституту у Львові. Своєю організаційною діяльністю і музичними творами став однією з провідних постатей у новій українській музиці. В 1946 році Барвінського арештували і засудили на 10 років. У Львові гозорять, що заступник Барвінського — задрісний Паключенко багато пошкодив йому. Його зазідають у спаленні багатьох рукописів інструментальних і вокальних творів В. Барвінського, які щезли з директорської шахи у Львівській консерваторії. Повернувшись із заслання, В. Барвінський відтворив деякі твори з пам'яті. Після смерті знайдено на фортепіані недокінчену партитуру секстету. Цього року львівські музиканти збирались відзначити 75-річний ювілей В. Барвінського. Не довелося.

Василь Барвінський при праці в Інституті М. Лисенка

Комісія та лавреати Конкурсу молодих українських співаків, Львів, 1939 р. Музичний Інститут ім. М. Лисенка. Сидять зліва: д-р В. Витвицький, І. Прийма, д-р В. Барвінський, Сабат-Свірська, О. Бандрівська, М. Колесса. Стоять: О. Роїк, Романовська, М. Антонович, О. Николишин, М. Старицький, Л. Субота, Т. Юськів-Терен, Л. Рейнарівч

Хор „СУРМА” під управою дир. Омеляна Плешкевича, Регенсбург 1947-48 р. Перший по правій руці диригента — арт. мал. Михайло Мороз.

Василь Барвінський по поверті з заслання — Львів, вересень 1962.

ДЕНИС СІЧИНСЬКИЙ

Осип Залеський

У жовтні 1965 р. минуло сто років від дня народження визначного українського композитора Дениса Січинського, який у добу культурного відродження західно-українських Земель перший присвятив своє недовге життя (помер 44 років від роду) мистецтву та став професійним музиком.

Народився Д.С. у 1865 році в селі Купчинці на галицькому Поділлі, в родині сільського вчителя. Помер 6 червня 1909 року у Станіславові.

Середню освіту одержав у тернопільській гімназії, де одночасно вчився гри на фортепіані і теоретичних предметів музики у Лева Левицького та Владислава Вишлячинського. Продовжував музичні студії в музичній консерваторії у Львові, у того ж таки Вишлячинського (він перейшов з Тернополя до Львова) та у проф. Микулі. Шопенового учня.

Після закінчення музичних студій був учителем гри на фортепіані, диригентом хорів (Бережани, Коломия, Станіславів), учителем і капелмайстром оркестри при сирітському притулку в Дроговижі, редактором музичних видань «Станіславівського Бояна» а передусім композитором. За його редакцією, між іншими виданнями С. Воробкевича, появились 12 пісень для чоловічого хору, до слів Т. Шевченка та симфонія М Вербицького в фортепіановому укладі.

Маючи непересічний талант і добру музичну підготовку Д. Січинський не дійшов вершин у своїй творчості, але причиною тому було не «позбавлення можливостей вільно творити в умовах соціального гніту», як пишуть автори у «Нарисах з історії української музики (Київ 1964). Хоч у тодішній Галичині панували невідрадні соціальні і національні відносини, але працювати й творити ніхто нікому не забороняв і за те не переслідував. Правда, що низький матеріальний рівень життя тодішньої галицької волости не сприяв мистцям і загалом культурному розвитку країни, та все ж таки і в тодішніх обставинах пробивали собі шлях до мистецьких вершин сильніші індивідуальності, як от співаки — Мишуга, Менцінський, Крушельницька та інші.

Д.С. працював у невоганих життєвих умовах у Дроговижі, свою оперу «Роксоляна» писав у затишному приходстві в с. Лапшині, ніктувалася ним і українська громада у Станіславові. Проте, брак сильної волі, а дотого й неспокійне бурхливе життя, часті зміни місця перебування, брак родинного вогнища, поводили спричинилися до хвороби і прискорили кінець.

Головне ж — не було оперного театру, симфонічної оркестри, великих хорів та й загалом мистецького довкілля, так потрібного мистцеві для розвитку творчості, тому Січинський не мав змоги розвивати свій талант.

Помер Січинський на зажаження крові фурунгулом. З його могили на станіславівському цвинтарі «хтось» раз у раз зривав таблицю

чку, а потім нищив дерев'яні хрести, поставлені його приятелями. В часі другої світової війни, на могилі йому поставлено камінний пам'ятник, стараннями станіславівського Боян та Музичного Т-ва ім. М. Лисенка і вшановано пам'ять концертом.

Музична спадщина М. Січинського різноманітна. Творчість його виявилася головню у вокальних творах. Найбільше знані його сольо співи з супроводом фортепіано, які вийшли друком у музичній накладні «Торбан» у Львові.

Фінале (Розжалобилася душа), Бабині діти. Із сліз моїх, У мене був коханий рідний край. Як почуєш вночі, Думка про Нечая, У гаю, гаю, І золотої і дорогої, Стоїть гора, Кілько дум тут переснилось, І не питай мене, Не співайте мені цеї пісні, Мені байдуже, Я тебе люблю, Пісне моя, Паду чолом до скелі.

Хорові твори більшого формату: «Дніпрі реве» (сл. Чайченка) для мішаного хору (сольо баритон) з фортепіаном (оркестрою); «Лічу в неволі» (Т. Шевченко) для мішаного хору (сольо тенор), з фортепіаном (оркестрою) та «Минули літа молодії» для міш. хору з ф/піаном (оркестрою). Ці твори вперше виконували на концертах станіславівського Боян із супроводом австрійської військової симфонічної оркестри у Станіславові, під диригуванням автора.

Перші два твори були видані літографічним способом, як хорова партитура з фортепіаном, у бібліотечі станіславівського Боян, а згодом перевидані в Америці.

Чоловічі хори: «Непереглядною юрбою», «Даремне пісне (І. Франко)», «Один у одного питаєм» (Т. Шевченко), «Над гори, до хмар», хорова обробка мелодії «Не пора»; гармонізація українських народніх пісень.

Літургічні пісні (Служба Божа) для хорів; пісні для дітей. Колядки. Збірник народніх пісень під назвою «Ще не вмерла Україна» виданий у Станіславові книгарем Штавадхером. Третій наклад того збірника редагував і доповнив С. Людкевич. Збірник той був перевиданий в США під назвою 201 українських народніх пісень, без подання авторів.

З інструментальних творів треба назвати Твори для цитри. На той час інструмент популярний серед інтелігенції, між якою були й добрі цитристи - виконавці, як о. Купчинський, о. Кумановський, о. Кирилович, Ільницький та інші. Малі твори для фортепіана (пісні без слів).

Д. Січинський написав лише одну оперу «Роксоляна» (у 1908 році), але оркестрової інструменталі не закінчив до кінця свого життя

і цю оперу виставляв театр «Руської Бесіди» у не дуже вдалій оркестровці Коссака, капельмайстра того ж театру. «Роксоляни» на сцені Д. С. не бачив, бо перша вистава опери відбулася, здається, у Коломиї в 1911 році, а в наступному році — у Львові, в залі польського т-ва «Гвізда», бо патріотичний польський магистрат (управа міста) не давав залі для українських вистав.

У 1912 році в Києві М. Садовський виставляв цю оперу під назвою «Бранка Роксоляна», та ані в Києві ані в Галичині вона не вдержалася довго на сцені. Причини до того були різні: тяжкий для виконання сценарій, важкі для хорів вимоги партитури, початок війни в 1914 році, а ще дотого й погане лібретто (автор о. Іван Луцик), написане не літературною мовою, а старим галицьким «язичієм». Правда, поет Степан Чарнецький дещо виправив текст. Зробив це і М. Садовський у Києві, але це не багато помогло опері, бо нелегко виправляти текст до вже написаної музики. Про вартість лібретта свідчить замітка в київській пресі:

«Доля була мачухою для Січинського не тільки в його особистому житті а і в його творчості. Не за що інше, як за жарт долі треба вважати лібретто, на яке довелося Січинському писати свою музику. На щастя, музика С. не

може йти в ніяке порівняння з текстом і ситуаціями лібретто». Та Січинський, захоплений самою темою, не зважав на недоліки лібретта і створив до нього музику, що багато перевищувала вартість тексту.

Короткий зміст опери такий:

Султанові Сулейманові привели бранців з України, а з ними поплідянку з Рогатинщини Роксоляну. Зачарованій красою Роксоляни, султан, на її прохання дарує бранцям життя а її забирає до свого гарему. Щоб допомогати бранцям, вона стає дружиною султана. У опікуни, Данієль та Федора, намовляють Роксоляну до втечі, але вона відмовляється залишити земляків - бранців. Султан довідавшись про це випускає бранців на волю, а її оголошує своєю першою дружиною. Щасливий у подружньому житті з Роксолянкою, султан забуває про війни, а це викликає невдоволення яничарів що прагнуть воєнних походів і здобичі. Змова яничарів проти султана. Султан довідавшись про змову, убиває зрадників, але побоюючись народного гніву, намовляє Роксоляну повернутися в Україну. Роксоляна не погоджується з ним і він її убиває.

Опера складається з трьох актів і пролога, в якому показано страждання українського народу алегоричними постатями, як дух війни, дух смерті, дух неволі, душі невільників і русалки. Лібретто опери не в згоді з історичними даними, чи хоч би переказами про Роксоляну і тому опера вийшла ліричною, замість бути

ОСТАП НИЖАНКІВСЬКИЙ

Іван Боднарук

Жертва польського терору в Галичині 1919 року

Як тільки Польща зайняла Східню Галичину 1919 року та стала на підставі рішення Найвищої Ради Мірової Конференції з 25 червня 1919 р. тимчасово адмініструвати нашою країною, завела вона в ній режим жорстокого терору. Тисячі українців опинилися у в'язницях, чимало їх загинуло від куль польської солдатески. Вже у травні, отже, перед рішенням Найвищої Ради Мірової Конференції, розстріляли наїзники багато наших людей. Між іншими, були без суду розстріляні у травні 1919 року композитор о. Остап Нижанковський у Стрию і о. Підляшецький та його сотрудник у Монастириськах. Цього року минуло саме 60 літ від тих сумних подій і тому присвячуємо цю статтю о. Остапові Нижанковському, енергійному організаторові нашого музичного життя і талановитому диригентові хорів, що був теж визначним громадським діячем і мів чудово поєднати обов'язки священика з великою організаційною працею. Хоч музичну освіту здобув він самотужки, був визначним теж композитором, а на терені Стрийщини працював довгі роки невтомно як диригент, маючи непересічні диригентські здібності. Після відступу української армії із Стрия патруля польських вояків розстріляла його за залізничними рейками недалеко станції. Розстріляли без причини, бо за української влади нікому із стрийських поляків не сталася кривда, хоч польське підпілля замордувало було в Вільшині українського підстаршину Цицева. Навіть українська влада в день похорону зарядила суворе поготівля, щоб не допустити до

Своїм творчим стилем композитор Денис Січинський стоїть відокремлено від своїх попередників, західно-українських композиторів: його музична мова багатша так щодо форми, як і в мелодії та гармонії. Із сучасників його, стилем творів подібний до нього — Ярослав Лопатинський. Січинський жрич, сентименталіст, що впадає часто у трагізм — вибрав для своїх творів переважно такі тексти, де пробивається сум, жаль, розпука як от для прикладу: Дніпро реве... я плачу з ним, сльоза моя пекуча... Минули літа молодії, не жди весни, вона не зійде вже ніколи... Як почувеш вночі край свого вікна, що щось плаче і хлипає гірко... і так майже в усьому — у словах смутку і жалю, і в мелодичній лінії, і в гармонічній побудові творів. Але «краса і ясність мелодійного малюнку, щирість і теплота патетичних уступів мелодії і разом з тим присутність і простота музичної думки — все це робить Січинського цілком зрозумілим для нашого загалу, близьким йому по настрою і по тій легкості, з якою проникають його мелодії до нашого серця» — пише Микола Грінченко у своїй Історії української музики.

Хорові твори Січинського були дуже поши-

рені на західно-українських землях у перших десятиліттях нашого сторіччя. Їх виконували всі кращі хори в Галичині й на Буковині. Сольові співи його популяризували такі визначні мистці співаки, як М. Менцінський, С. Крушельницька та співаки з молодшої генерації — їх виконують і досі наші солісти.

Сольові співи, як було вже сказано, були видатні накладнею «Торбан» у Львові, а більшість хорових творів появилася в підручній бібліотеці станиславівського і львівського Боянів та «Бандуриста» у Львові.

Скільки творів затратилося між людьми, годі сказати, бо Січинський творив і писав легко, не раз «від руки», на клатках паперу і тими творами не цікавився. Попавши в руки не раз принагідним людям вони так і пропадали. Чи їх хто збереже, чи хто їх коли збере — невідомо.

У століття його смерті на наших хорах лежить обов'язок відзначити концертами, пам'ять цього визначного музиканта і тим дати змогу теперішньому поколінню українців пізнати твори Дениса Січинського.

ВІСТІ — журнал музичного та мистецького життя

протипольських заворушень, дармащо при замордованому підстаршині знайдено картку з написом „чарна ренка“. Політиком о. О. Нижанківський не був, до польського населення ставився завжди лояльно як маршалок Повітової Ради ще за Австрії.

Кажуть, що смерть О. Нижанковського була наслідком грабункового морду. Він мав у себе приблизно 200 тисяч австр. корон, які дали йому на переховання Каса Повітової Ради, Маслосоюз, Сільський Господар і Спілка Збуту Худоби. Щоб не платити високого відшкодування родині за невинну смерть о. Нижанковського, польська влада заарештувала морд грабунковий. Розказують стріяни, що коли езекуційний відділ вів композитора на страту, він хотів повернути в сторону залізничної станції, думаючи, що його мають кудись вивезти. Тоді один із конвою сказав:

„Ідзь, попе, на право, там єт станція з ктурей поедзеш просто до свентего Пьотра“.

Народився о. Остап Нижанковський 1862 року в сім'ї о. Йосифа Нижанковського. По 6-тій гімназійній клясі мусів відбуту трирічну військову службу, тому докінчив гімназію і склав матуру після війська. Вже в гімназії в Дрогобичі цікавився музикою, співав в учнівському хорі й був його диригентом. Вчився грати на флейті й фортепіяні і задумував посвятитися музичним студіям. Микола Лисенко заохочував його до цього й запрошував до Києва. Але батько казав синові студіювати теологію. Він сховав — як пише проф. Осип Залеський — лист від Лисенка й дав йому його аж тоді, коли син уже був на теології у Львові. Про це згадував пізніше композитор як про трагедію свого життя.

Але син і на теології не за-

нехав музичних студій. Він самотужки здобув музичну освіту й навіть 1896 року склав у Празі іспит на вчителя музики в середніх школах. Щоправда, ніколи пізніше не вчителював. Може тому, що маючи вже опінію громадського діяча, був „негідний“ для тодішньої австро-польської шкільної влади, а може й тому, що будучи священиком, не хотів кидати священичої праці. Був священиком у Бережанах, а пізніше парохом Завадова коло Стрия. Заслужився теж для народу як піонер української молочарської кооперації і засновник першої молочарської кооперативи (в Завадові) та один із основників Краєвого Господарсько-Молочарського Союзу (пізніше „Маслосоюз“) у Стрию 1907 року. За української влади був членом Української Національної Ради ЗУНР.

Ще в час студій був активним організатором хорової музики, організатором та ініціатором славних вакаційних студентських мандрівок із концертами по Галичині в 1885, 1889 і 1892 роках, зорганізував потім хор „Боян“ у Бережанах (1892) і диригував ним, працював як диригент „Бояна“ в 1895-1896 роках у Львові і в 1900-1914 роках у Стрию, заснував музичне товариство „Музикальна Бібліотека“, а в 1907 р. видав свій „Українсько-руський співанник“. Як композитор залишив багато творів, які не втратили своєї високої вартості досьогодні. Їх часто виконують на концертах і академіях. Вславився передусім своїми хоровими творами. В його хоровому творі „Гуляли, гуляли“ до слів О. Федьковича і в хоровому творі „З округів“, теж до слів Федьковича, музична фактура пісні тісно пов'язана з текстами. Ці твори здобули собі велику популярність, як і сольові пісні з фортепіаном

„Минули літа молодії“ та інші. із сольоспівів дуже популярні були „Ах, де ж той цвіт“, „І молилася я“, „Не видавай мене заміж“, „Піскар“, „Верніться, сні мої прекрасні“, „В гаю зеленім“ та багато інших. Написав кантату до слів І. Франка „Не гармати грають нині“, але цей твір затратився.

Твори о. Остапа Нижанковського майже всі вокальні. Головну роль в них грають мелодія і ритм. Написав дует „Ластівко моя прекрасна“ й фортепіянову коломийку „Вітрогони“. Пісню „Минули літа молодії“ награв Орест Руснак на грамофонній платівці. По наших музикальних приходах особливо популярні були колись Нижанковського „Коломийки-вітрогони“ й дует „Ластівка“.

З родини Остапа Нижанковського вийшов піяніст, педагог і композитор Омелян Нижанковський, народжений 1895 року у Рогатині. Енциклопедія Українознавства, словникова частина, том 5, пише про нього що працював як професор кон-

серваторії в 1924-1928 роках у Каїрі, в Єгипті, а від року 1960 в Берні, в Швейцарії, як органіст і керівник хору. Він є автором інструментальних і вокальних творів. Скомпонував три Служби Божі для хору й органів.

Сином о. Остапа Нижанковського був видатний композитор, піяніст і педагог Нестор Нижанковський, якого можна вважати першим укр. композитором, що свідомо клав великий натиск на культивування поліфонічних форм в укр. інструментальній музиці. Був лектором музичного відділу Укр. Високого Педагог. Інституту ім. Драгоманова в Празі, а потім вів клясу теоретичних предметів і клясу фортепіяну як професор Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Неодинак співак завдячує йому свій видатний концерт. Співробітничав у музичній ділянці в „Укр. Заг. Енци.“ і журналі „Укр. Музика“, поміщував статті, дописи й рецензії в укр. і чужій пресі.

Мішаний хор Т-ва „Боян“ у Бережанах в 1927 р. Сидять зліва: д-р Василь Левицький, Надя Зугасвичева, Франціска Гуралева, Олена Бережницька, проф. Роман Шипайло диригент, Олена Бемкова, Юлія Кордубова, Оля Бородайко-Целевичева, Маріяка Пересадівна, Марта Мидлякова; стоять зліва — Ярослава Пашківська, Маруся Масляківна, Оля Дакурівна, Оля Старухівна, Оля Заворотківна, Геня Єлюківна, П. Березовська, Дозя Пересадівна, Галя Вонсовичівна, Ярослава Бородайківна, Оля Дидиківна. 3-тій ряд зліва: 2-ий Михайло Ставничий, Лев Халуца, о. Сендецький, Палінський, Антін Крамарчук, Павло Рижевський, Владко Кордуба, Іван Савчак, проф. Лев Крипякевич, Н. Тицький, д-р Андрій Бойкович, Созонт Качала, Роман Данилевич, Осип Ставничий, Володимир Пришляк.

1-й ряд зліва: НН., Євгенія Гладилевич, д-р Андрій Чайковський, Соломія Крушельницька, диригент проф. Ремеза, Галя Бачинська; 2-й ряд А. Гуменюк, НН., Галя Кордубівна, Богдан Ленкий, Галя Нещанська, Г. Ленківна, М. Дуткевичівна, о. Чубатий; 3-й ряд — П. М. Фрайвідів, Оля Ленківна, Оля Кордубівна, Оля Бачинська, З. Дуткевичівна, Л. Глбовицький.

Музичні традиції в родині Нижанківських

У зв'язаних зі Львовом родинах Колессів, Туркевичів, Барвінських, Вахнянинів і Нижанківських плекання музики передавалося з роду в рід, з батьків на дітей. Концерти у Львові свого часу набирали значення свого роду подій. Зокрема щодо родини Барвінських, треба підкреслити, що значення Василя Барвінського в історії розвитку української музики величезне-не тільки тому, що він рішуче спрямував західньо українську музику на новий шлях, не тільки з уваги на високу мистецьку вартість і якість його творів, з яких багато були першими того роду в нашій музичній літературі, але і з уваги на його безпосередній вплив на цілу генерацію західньо-українських композиторів і піаністів. Його вплив помітний і в творчості Нестора Нижанківського, який був найстарший із групи музик, що гуртувалися коло Василя Барвінського. В особі Нестора Нижанківського розпрощався із світом у силі віку в Лодзі 10 квітня 1940 року справжній мистець з крові й кости обдарований небуденним талантом імпровізації.

Нестор Нижанківський, син відомого композитора й диригента, о. Остапа, народився 31 серпня 1893 року в Бережанах. Закінчивши гімназію в Стрию, вивчав історію у проф. М. Грушевського у львівському університеті і водночас продовжував музичні студії, які розпочав у родинному домі в Завадові та в Музичному Інституті ім. Лисенка. Студіював науку фортепіану в професора віденської Музичної Академії Лялевича, який тоді раз на місяць приїздив на лекції до Львова. В час I-ої світової війни опинився Нестор у Відні, де продовжував студії в університеті. Попав у російський полон, а вернувшись 1918 року, вступив до української армії. Потім поїхав до Відня, де вивчав композицію у Йозефа Маркса й закінчив музичні студії докторатом. Після переїзду до Праги, продовжував вивчати композицію у В. Новака. З 1928 року жив постійно у Львові, де вчителював у Муз. інст. ім. Лисенка, був членом Музиколог. Секції НТШ і працював як музичний критик у часописі „Українські Вісті”. Був першим головою Союзу Українських Профес. Музик „Супром”, що видавав свій власний журнал „Українська Музика”, мав власний допоміжний фонд і музичне видавництво та влаш-

товував концертні імпрези. Коли большевики зближалися до Галичини, виїхав на еміграцію і помер у таборних злиднях у Лодзі, залишаючи дружину Меланію і сина Олега.

Був, як і В. Барвінський, типовий лірик-романтик. Його мелодика здебільшого сумовита, мінорна. Був знаменитий піаніст і чудовий акомпаньор. У нього вчився Андрій Гнатишин. Виявив себе, як організатор музики, гідним наслідником свого батька. У кожній своїй акції послідовний і акуратний до найменших подробиць, в засадничих справах непримиренний. З. Лисько писав про нього: „Вроджений талант і музична освіта поставили його в перший ряд нової генерації українських професійних композиторів, що її започаткував у Галичині С. Людкевич ще в 1900-их роках. Взагалі був у нього сильний вияв музичного аристократизму, яким він визначався і в особистому житті”. Між композиторами зайняв важливе місце. Його стиль оригінальний, який вийшов із неоромантичного напрямку, заторкує інколи ділянки експресіонізму. Його творча спадщина доповнює нашу музичну творчість цінним надбанням.

Був Нестор Нижанківський дуже скромний у самооцінці своїх творів. А доводилося йому компонувати в дуже обмеженому вільному часі, бо виклади в Муз. Інституті й приватні лекції заповнювали йому день до пізнього вечора. Тому так не любив приватних лекцій. Відомий був як добрий піаніст і особливо заслужений акомпаньор. Велику вартість мають його залишені твори, які переходять у його дружини Меланії, з дому Семака, що живе в Бельгії. Народжена 1898 року, вона пише також на музичні і літературні теми. Між іншим, написала біографічну повість „На зеленій Буковині”.

Його син Олег, народжений 1924 року, співак-баритон, живе в Швейцарії. Концертує в Європі, виступає у швейцарських оперових ансамблях „Піколя опера”, з 1963 р. в Женевській опері, з 1966 р. в Колегіум Академікум і в радіоконцертах. Дає власні концерти з оркестрою у Швейцарії, Франції і Німеччині.

Нестор Нижанківський написав багато фортепіанових творів, напр. „Мала сюїта”, „Соната тріо”, „Інтермеццо”, „Прелюдія”, Фуга на українські

НЕСТОР НИЖАНКІВСЬКИЙ

теми, Фуга на тему „Bach”. З його сольових пісень слід згадати: Поклін Тобі, зів'яла квітка (з оркестрою), Жита, Сниться мені, Засумуй, трембіто (на основі мелодії Р. Купчинського). З хорових творів згадаємо „Наймит” до слів Франка. Дав численні обробки народних і стрілецьких пісень. Писав теж композиції до німецьких текстів своєї дружини:

„Der Herbst ist da”,
„Wozu bin ich erwacht?”

Здібним композитором був теж Остап Бобикевич, син рідної сестри Остапа Нижанківського, Осипи. Хоч за фахом інженер-лісник, був душею зв'язаний з музикою все своє життя. В діянні лісництва

Український Техн.-Госп. Інститут завдячує йому важливу працю, що перекликається своєю тематикою з дослідженнями іншого нашого спеціаліста Олексія Парамонова. Вони обидва виступили в обороні українських лісів перед грабіжницькою політикою окупантів.

Помер 19 липня 1970 р. на еміграції в Мінхені. Народився 4 вересня 1889 в селі Слобода біля Болехова у патріархальній священичій сім'ї о. С. Текси Бобикевича й Осипи Нижанківської, дочки о. Йосифа Нижанківського, пароха Дідушинь коло Стрия. Мати дала йому початок гри на фортепіані, а брат матері, о. Остап, дири-

гент стрийського „Бояна“ і музичний діяч тодішньої Галичини, мав великий вплив на музичні зацікавлення Остапа Бобикевича. Мати допомогла йому скомпанувати фортеп'яновий супровід до Шевченкового „Гамалії“, першого твору Остапа, виконаного учнівським гімназійним хором на Шевченковому концерті. В домі плекалися народовесельські традиції, які розвивали культурно-мистецькі зацікавлення і розбуджували амбіцію хлопця. Батько писав оповідання, поезії та кілька народних драм. Про нього й інших послідовників М. Шашкевича згадує журнал „Жовтень“ 1969 р. у Львові. Батько остів на старші роки й помер, коли син мав 14 років. Сиротою заопікувався приятель батька, досвідчений австрійський парламентарій і відомий діяч Стрийщини, адвокат Євген Олександрович.

Першу свою пісню скомпанував О. Бобикевич 1920 р., до вірша Вас. Щурата „Червоної маки“, яку спопуляризував тенор берлінської опери Клім Чічка-Андрієнко. В 1954 р. вийшла друком збірка його 15-ти пісень. Усіх творів, з яких деякі ще не були виконували, написав приблизно 120.

Дальшим родичем О. Бобикевича й родини Нижанківських був відомий композитор Денис Січинський. Цього року саме минуло 70 літ від його смерті. Народився 1865 року, а помер 25 травня 1909 р. Був автором опери „Роксолія“ (1912 р.) і багатьох сольоспів як „Як почуєш вночі“, на слова І. Франка, „Не співайте мені“ та інших, що визначаються великою мелодійністю, до того ж дійсно українською, спорідненою з народною мелодією. Він теж опрацював відому пісню до слів І. Франка „Не пора“, що набула значення другого нашого національного гімну.

Адольф Хибінський проф. історії і теорії музики в університеті Яна Казимира у Львові.

СПОМИНИ ПРО О. МОДЕСТА І НЕСТОРА НИЖАНКІВСЬКИХ

Пізнав я їх навесні 1913 року у Львові. Я давав тоді приватні лекції гармонії та контрапункту. І так одного разу зголосився до мене о. Модест Нижанківський із сином Нестором. Представивши сина, віддав його мені на науку гармонії, контрапункту та композиції. Вже на першій лекції я переконався, що Нестор дуже здібний. Моє відношення до учнів було шире та прихильне, але Несторові я був особливо відданим, ставлячи для нас обох виняткові вимоги. Ми переробляли лекції тих предметів за відомим підручником Льюїза і Туліо, мого учителя з Мюнхену. В скорому часі я переконався, що Нестор не потребує того підручника, не потребує розв'язувати поданих там завдань, бо все може заступати своїми прикладами. Усі завдання він розробляв сумлінно, цікаво і без помилок. Також я переконався, що Нестор писав усі завдання без помочі фортеп'яно, так як я не вимагав. Він завжди чув те, що писав.

Ніколи не опускав своїх лекцій і приходив навіть тоді, коли гарячка рум'янила його лице. Я думав, що в Нестора не все гаразд із серцем.

Потім Нестор записався на мої виклади на університеті і там заприятелював з одним з найкращих моїх учнів, Мечиславом Галюсінським. Нестор удосконалював гру на фортеп'яно в музичній школі Сабіни Каспарек, де я також викладав теоретичні предмети. Не пригадую тільки, чи в тому часі Нестор уже був учнем проф. Лилевича, який добував з Кракова.

Мене більше цікавили поступки Нестора в гармонії і композиції. Я завжди відчував посвід Нестора в опанованні гармонії, чого він вивчав все нові його розв'язки завдань, які часто переходили границі обов'язковості. Він завжди спішив наперед! При кімні червня 1913 року відвідав мене його батько, який хотів знати про поступки сина в науці. Після цього Нестор в самоті, щоб не деморалізувати його похвалами за успіхи. Батькові я сказав, що до літа 1914 року мусимо закінчити науку гармонії. Нестора треба післати на вакації на село, а я сам поїду до Мюнхену, щоб попрацювати в Державній бібліотеці, послухати Вагнера в Державному Театрі та літніх концертів. Несторів батько зразу постановив післати сина зі мною до Мюнхену, бо жалув переривати науку. Коли Нестор про те довідався, поцілував батькові руку за ту постанову. Він також намовив свого друга Галюсінського поїхати разом, і так два юнаки попрямували в музичний центр Європи.

В Мюнхені ми продовжували науку, ходили слухати опер Вагнера та різні концерти. Також робили довгі прогулянки до парку, який тягнувся аж до лісу.

СПОМИНИ ПРО О. МОДЕСТА І НЕСТОРА НИЖАНКІВСЬКИХ

Передав д-р М. Антонович Переказав Л. Машок

Там була річка, до якої заходили пити воду різні звірята. Ми підглядали їх, і це дуже настроювало Нестора. Може він пригадував собі своє гірське село, підкарпатський ліс? Але часом і Нестор був веселим та вигадував різні жарти. У вересні 1913 року ми повернулися до Львова. Нестор поїхав на село до батьків. Він виснажений життям у великому місті Мюнхені та усім там пережитим. Навчання ми розпочали аж у жовтні і так дійшлися червня 1914 року!

Ми закінчили навчання гармонії. Нестор нарікав на болі в ногах і серці, а про причини тих болів я довідався пізніше. Отже, будучи на селі, Нестор переганявся ровером із своїм сільським другом по гористій дорозі. Це й було причиною тих болів. Зате я насварив його та написав батькові. Пізніше я мав ще раз нагоду висварити Нестора: одного разу він не з'явився на лекцію, не повідомивши мене про те, заздалегідь а на другу лекцію не приніс опрацьованих завдань, бо, як казав, щось вскочило йому в око. Я вірив, що то не „щось“ але „хтось“, а була це весна 1914 року. Я прогнав його з лекції і заявив, що перестану його вчити, якщо ще раз таке повториться! Він прийшов і приніс... А те що приніс, задержалося до сьогодні в моїй пам'яті!!

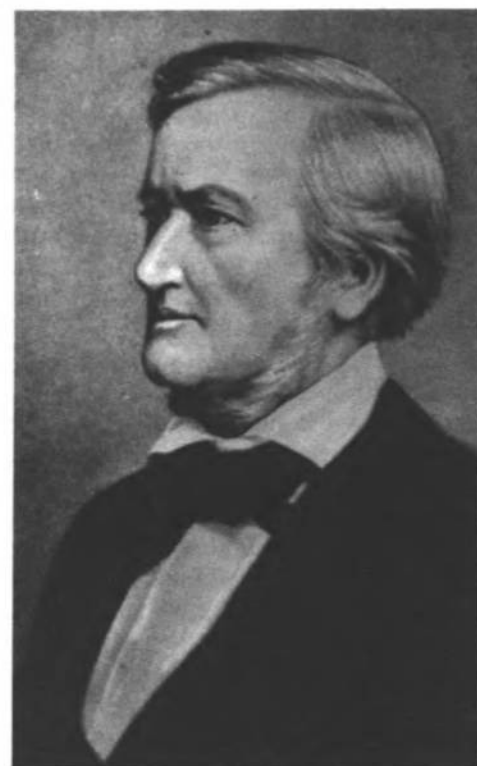
Нестор писав уже тоді на голоси у формі малої партитури, як смичкові квартети або духові. Я старався, щоб ті гармонічні розв'язки мали ралше поліфонічний характер, як підготовка до контрапункту. Нестор пробував влітати в них малі імітації, і так почалися розв'язки двох і трьох частин форм, в яких міг би впровадити такі імітації, а також двоголосний гармонізований канон. Для прикладу я продемонстрував двоголосний канон ГРІГА. Усе він виконав, і то без помилок! Це якраз і було те, що залишилося мені в пам'яті до сьогодні!

Остання наша лекція була наприкінці червня 1914 року. Від того часу я Нестора не бачив. Чув я, що він вїхав за границю та закінчив композиторські студії. Ніколи я не чув його композицій і не мав нагоди їх пізнати. Це дуже боляче!

Щойно 1939 чи 1940 року я стрів Нестора випадково на розі вулиць Словацького і Третього Мая. Розмова була коротка: стрінемося в Консерваторії. І ми там стрінулися. Нестор говорив мені про свій докторат з музикології в Празі, а потім подарував мені свою фортеп'янову фугу на тему „БАХ“, присвячену мені на пам'ять про виклади про Баха на Університеті!

Від того часу я не бачив більше Нестора. Він вїхав до Лодзі і там помер у шпиталі...

Мав я у Львові кілька талановитих учнів гармонії. Найздібнішими були: Артур Родзієнські, славний диригент і Нестор Нижанківський мій найбільш улюблений учень!

Ріхард Вагнер

Федь Гайовий „ЧИ ЩЕ ЦВІТУТЬ ТАМ НЕЗАБУДЬКИ?...“ (Квітка на самітну могилу о. Остапа Нижанківського)

Думкою лину в дитинство моє босоне, туди, де „Стрия квітучі береги...“, де верхні гір сягають зір“.

Мов у сні бачу дивний образ. Мій батько в уніформі підстаршини УГА, а з ним брат пластун-юнак, член військової телефонічної служби. Вони готували в дорогу. Бачу сльози на очах матері. Куди й чому вони відходять, я як дитина, не розумію й не знаю. Чую батьківську долоню на моїй голові й поцілунок на мою чолі. Відійшли... Встоятися не було сили... А скоро потім заповнилось місто ворожими полками. Сумні, до болю сумні були обличчя батьків і матерів.

Близькавою рознеслась вістка: „Патруля ворожих вояків повела за місто українського священика на розстріл. Хто ж він такий?“

Син рідної землі, слуга Христового виноградника, громадський діяч і визначний композитор-ентузіаст української пісні — о. Остап Нижанківський. Сухі постріли з рушниць й гаряча кров з його грудей зросила рідну землю. Отець Остап упав мертвий на землю... Перенесений згодом на кладовище, спочив там навіки. Невидима рука засадила на місці страсти незабудьки і кожного року, коли прийшов на те час, ті незабудьки голубим килимом нагадували про місце трагічної смерті Отця Остапа... Вони своїми оченятами гляділи туди, де престіл Всевишнього, й шептали молитву: „З духами праведних, померлих душу ерея упокой“...

У глибокій задумі питаю, чи ще й тепер цвітуть там незабудьки? Якщо зуб часу їх скопив, то вони цвітуть і цвітнуть у наших серцях навіки.

Модест Менцинський (у третьому ряду четвертий зліва) серед педагогів та абітурієнтів Самбірської гімназії. 1896 р.

ІМ'Я МОДЕСТА МЕНЦИНСЬКОГО —
ОДНОГО З НАЙБІЛЬШИХ СПІВАКІВ СВІТУ —
СТОІТЬ ПОРЯД З ІМЕНАМИ
ТАКИХ ДІЯЧІВ ОПЕРНОГО МИСТЕЦТВА,
ЯК БАТТІСТІНІ, МИШУГА, КАРУЗО, ТІТТА РУФФО, ШАЛЯПІН.
СВОІМ ГОЛОСОМ І ГРОЮ ВІН ЗАХОПЛЮВАВ СЛУХАЧІВ
У ЧИСЛЕННИХ КЛАСИЧНИХ ОПЕРАХ
І ПЕРШ ЗА ВСЕ В МУЗИЧНИХ ДРАМАХ РІХАРДА ВАГНЕРА.
БУВ ТАКОЖ НЕПЕРЕВЕРШЕНИМ ВИКОНАВЦЕМ
ТВОРІВ М. ЛИСЕНКА ТА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ.
ЯКІ ПРОПАГУВАВ СЕРЕД НАРОДІВ ЄВРОПИ.

БОРИС КУДРИК

Роман Кухар БОРИС КУДРИК — МУЗИКА-ІДЕАЛІСТ

Д-р Борис Кудрик, то була багатогранна, талановита і небуденна особистість. З вигляду непомітний, скромно одягнений, завжди трохи непричасний до дійсності, непристосований до навколишнього практичного світу, він фізично губився навіть серед тих, де був душею гурту. Його добрячі й чутливі, темні виразні очі лагідно оглядали співрозмовника, ніколи не разили. Одухотворений вираз його блідого шуплого обличчя, зосередження і палка вірна етично-мистецьким вартостям присвята виказувала в ньому непересічну людину.

Його було всюди, де проявлялося музичне життя в суспільстві: співав у ансамблі Орленка-Прокоповича (на хорах Успенської церкви, пр. вул. Руській); викладав музичні теоретичні дисципліни в Музичному Інституті ім. М. Лисенка, Богословській Академії, Державній консерваторії, в Музичній Школі; komponував музику для драматичних вистав Львівського Оперного Театру, оформляв музичну програму «Веселого Львова»; провадив науково-дослідну працю і публікував розвідки й більші наукові праці; був плодотворним композитором багатьох інструментальних і вокальних музичних жанрів; містив у пресі фахові музичні рецензії; брав активну участь у музичному житті чи то як піаніст, чи концертмайстер або організатор концертів і академій, так у Краю, як і на еміграції.

Володіючи незрівняною пильністю і працездатністю, при блискучих розумових здібностях, укупі з технічними вміннями, він став одним з кращих знавців-музикологів. Завдяки ідеалістичній духовості і релігійному розумінню життя й музики, залишився він прямодушною, шляхетною особою, яка при всій своїй непрактичності й дивацтвах, змагала до досконалості.

Його вважали якимсь людським анахронізмом, чудацьким майже трагікомічним індивідом, таки собі «Бусьом-оригіналом», бо справді був він своєрідний і неповторний, що не мав у собі ні в чому звичної міри.

Навіть буди свідомими щодо глибини знань цього ерудита, ледве хто з тих, що використовували його таланти, задумався б тоді глибше над його побутом, творчими надбаннями. За життя йому не приділяли належної уваги. У висліді, коли Б. Кудрик тихо й непомітно, вже давно тому, відійшов зі світу — нам неприступні подробиці життєвого і творчого шляху цього вельмизаслуженого, подекуди й неперевершеного музиканта.

З небагатьох скупих біографічних даних, що їх пощастило зібрати про сл. пам'яті Бориса Кудрика, відомі ось такі головні події з його життя і праці. Народився цей майбутній композитор новолясичного музичного стилю в 1897 році, в м. Рогатин, в Галичині. Батько його, о. Павло Кудрик був катехитом української приватної гімназії в Рогатині. Мати Марія, що теплом зограла його дитинство, походила з роду Герасимовичів.

Народну школу і гімназію закінчив Борис у Рогатині, а іспит зрілості довелося йому складати, за умов воєнного часу, у Відні, в 1915 р.

Уже з раннього дитинства вирізняється він своїми музичними здібностями і окрім шкільної науки бере лекції гри на фортепіяні. По матурі, вирішив іти на музичні студії і почав їх у Віденському університеті (теоретичні предмети і фортепіано), маючи своїм головним професором Євсевія Мандичевського (приятель і однодумець Йогана Брамса). Тут уже пробудилася у молодого студента любов до суворо-клясичної музичної школи, яку й намагався згодом поєднати у своїх композиціях з новоромантикою, по рідному відчуттю.

Після війни продовжує студії у проф. Адольфа Хибінського у Львівському університеті, де й досягнув науковий ступінь доктора музикології, захистивши свою дисертацію на тему творчості композиторів «перемиської школи», — Михайла Вербицького й Івана Лаврівського. Покінчивши студії, присвятився науковій та композиторській діяльності.

Від 1926 до 1939 р. викладав теорію й історію музики, гармонію й композицію в Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові. На запрошення митрополита Андрея Шептицького, викладав водночас у Богословській Академії (від 1933 до 1939 р.) історію церковної музики. Там же, хор богословів виконував його Службу Божу; Богословська Академія видала його працю «Огляд історії української церковної музики», а також його псалом 113 «Хвалить, діти, Господа» — мотет на чоловічий хор.

Підчас першої більшовицької окупації Західної України, учив до 1941 р. теоретичних музичних предметів у Львівській Державній Консерваторії, а коли її діяльність припинилася, викладав теорію й загальну історію музики у Львівській Музичній Школі.

Від 1941 р. упродовж трьох років працював принагідно композитором у Львівському Оперному Театрі, komponуючи в той же час музику

на всяку потребу для театру малих форм «Веселого Львова». Зокрема відоме його музичне оформлення драми Лесі Українки «Камінний Господар» та гармонізація «Наталки Полтавки» для «Веселого Львова». Його ж композиції виконувались у той час теж і у Львівському Радіо та на концертах Музичної Школи.

Крім наукової і композиторської діяльності, виявив себе Б. Кудрик і на полі музичної журналістики. Його дописи на музичні теми друкувалися в нашій періодичній пресі, як от — «Діло», «Мета», «Нова Зоря», «Богословія», «Америка», «Львівські Вісті», «Краківські Вісті», «Життя і Знання», «Дзвони» і навіть у хорватському журналі «Цірілометодські Вестні».

У 1944 році Б. Кудрик виїхав з ансамблем «Веселого Львова» до Відня, де розгорнув широкую культурно-музичну діяльність, багато komponуючи, відкликуючись на кожну музичну подію рецензіями, беручи живу участь у громадському житті, зокрема в частих концертах і академіях.

В 1945 році Відень зайняли більшовики і Б. Кудрика заарештували. Спочатку вивезли його до концентраційного табору у Лявсві, а згодом застали на Сибір. За вірогідними вістками, він разом з іншими українськими діячами культури (м. ін. і з композитором Василем Барвінським) перебував в одному з таборів Мордовії. Серед нестерпних умов каторжної праці, до кінця не розстаючись із своєю надхненницею — музикою, Б. Кудрик помер від запалення легенів.

Місце Бориса Кудрика в історії української музики безспірне, хоч специфічна роль його покищо не устійнена. Розмір і якість його ба-

гато вкладу ще не досліджені, творчість не опрацьована і жде на свого дослідника. Великі труднощі в оцінці його творів спричинює те обставина, що значна частина його творчої спадщини, особливо пізнішого періоду, пропала у Відні, під час воєнних дій та арешту.

Композитора Бориса Кудрика наші музичні знавці (П. Маценко, О. Залеський) клясифікують, як вихованця й прихильника суворої школи клясцизму. Цей погляд поділяв подекуди й сам композитор, хочби вже тим, що обробляючи українські народні пісні, залюбки чинив це в суворому клясичному стилі.

Бах, Моцарт, Гайдн, Палестрина, Вівальді з чужих композиторів, а Бортнянський, Веделєв, особливо ж Березовський з українських — були його улюбленими. А все ж таки до визначення композиторської техніки Б. Кудрика як «суворо-клясичної», слід додати «достосованої до українського ґрунту» та скерованої в напрямку розвиткових тенденцій нашої музичної культури, в дусі її традиційних підвалин. Більше про характер музики Б. Кудрика, його світоглядове «вірую», характеристику композитора і про його побут у Відні можна довідатися з моїх статей в «Америці» і «Українець-Час».*

Композиції Б. Кудрика різного жанру

Камерні твори: Смічковий квартет Е-дур; фортепіанове тріо г-моль (фрагмент); три сонати для скрипки з фортепіаном: г-моль, а-моль (нагороджена на Конкурсі Українського Тріо в Нью Йорку 1932 року) і Ес-дур. Сонатина Г-дур у 1931 році (скрипка партія розрахована на учнів). Дитяче дивертменто (5 част.) для

фортепіяна на чотири руки, смічковий квартет і шість дитячих інструментів. Соната для віолончелі Д-дур. Соната для самої скрипки а-моль. Дрібнотвори для фортепіяна зі скрипкою.

Фортепіянові твори: (на дві руки): Сонати: фіс-моль, А-дур, Д-дур. Велике Рондо Д-дур (1924-25 рр.) Варіяція б-моль (тема автора), гіс-моль («Іхав козак за Дунай») видані в Празі 1933 р. **Інтродуціоне е Прессо — г-моль.**

Окрім того, автором цієї статті відомий фортепіяновий концерт, «Хрищення України», що його написав Б. Кудрик у 1944 році і сам виконав у концерті-академії.

Дрібнотвори: прелюди, інтермецца. «Еротікон» (3 речі). «Три ліричні хвилини» й інші.

Вокальні твори: Сольоспіви з фортепіаном для чоловічого й жіночого голосів, на тексти Т. Шевченка, І. Франка, Б. Лепкого, Л. Українки, О. Маковая, О. Олеса, У. Кравченка, І. Гушалевиича, В. Тарноградського.

«Крутська пісня», сл. П. Тичини, для сопрана або баритона.

Релігійні сольоспіви: Три більші арії на тексти псалмів (на нашу думку, це кульмінація в творчості Б. Кудрика), особливо «Господь — твердиня моя» для тенора з фортепіаном. Три Марійські пісні, для жіночого голосу.

Мішані хори: «Наша славна Україна» сл. В. Самійленка, «За рідний край» сл. Р. Купчинського. Десяток народніх пісень — видано Нар. В-вом «Просвіта» у Львові (каталог «Просвіти» 1935-36 рр.). «Поетова доля» сл. Ю. Федьковича. Вид. «Львівський Боян» 1934, вид. до ювілею поета. «Вибір Гетьмана» сл. Т. Шевченка

для хору і соля з фортепіаном на чотири руки.

Чоловічі хори: «Часом я тужу за тобою» (Б. Лепкий), вид. «Бандурист» у Львові, 1927. «Бейонова пісня» — з фортепіаном — надається на свято Листопаду (не видана). Дрібні хори а-капела, на чол. жін. і міш. хори.

Збірник-Пісні УПА (гармонізація Б. Кудрика) видав Інститут Народної Творчості, 1943.

Багато обробок на дитячі одно-дво і триголосові хори, часто на слова самого композитора, різних дитячих журналах.

Служба Божа — Г-дур, для чол. хору.

Мотети (псалми) — хори чол. жін. і мішани. До своїх музичних творів ставився він дуже критично, про що нехай свідчать хоч би такі уривок з листа Б. Кудрика до свого видавця в 1936 році.

«Прикро мені, що не можу подати Вам точного опису своїх творів їхньої характеристики. Мусите знати, що в мене багато, особливо більше творів (сонати гошю), що в пару літ по скінченні, ідуть ще раз «на варстат» до різних поправок, переробок. Моя засада: краще лишити мало творів, а під кожним оглядом солідних, чим тьму мірноти. Працюю головню в інструментальнім фаху.»

Лишаючи оцінку музичної спадщини музикознавцям та історикам музики, хочемо тут підкреслити тільки, що його твори виявляють замітну технічну панівність, енергійний рух композиційної теми й у кожному слові творі — вилучену пристрасну посвяту особисту, національну, релігійну.

Борис Кудрик відомий не лише, як визначний музикант. Він, на становищі професора музики, бувши знавцем світської і церковної музики, залишив по собі значну літературну спадщину. Крім дисертації та згаданого «Огляду історії української церковної музики» написав він низку цінних розвідок на професійні музичні теми, як от «Доба старшого українського т. зв. «партесною співу» («Богословія», Львів, 1937, Т. XV, Кн. I, ст. 1-18); «Михайло Вербицький», (там же, Т. XV, Кн. 4, ст. 211-222); «Українська народна пісня і всесвітня музика» (Вид. Т-ва Прогресу, Львів, 1927, ст. 29); «Чужі впливи в українській музичній культурі» («Українська музика», Стрий, 1937).»

Ще виразніше стане ця шляхетна постать, коли поглянути на нього, як на людину. Це був справжній чоловіколюбчець і особливо сердеч-

*Лист до д-ра П. Маценка

ний друг для молоді — допомагав їй усім, а головню своїм невичерпним знанням, доброю християнською порадою, беззастережно відданою дружбою.

Казали що був забудько. . . Може — у дрібницях; проте важливих справ і речей щодо дружби, братерства, ніколи не призабував. В науці і в своєму званні вимогливий, дисциплінований, послідовний; у взаєминах з людьми лагідний, безкорисний, щирий, визначався він вирозумілістю й вибачливістю навіть супроти тих, що але з ним обійшлися.

Скромний, ніжний, незвичайно релігійний, свідомо покірний, у душі Христової науки, що була для нього провідною основою життя, він був зразковим віруючим християнином. Виявляв велику ерудицію в дискусіях на такі різні теми, як філософія Канта, церковне мистецтво віденського артиста-малювача Фібіха чи музично-вокальна бібліографія.

Знання мав універсальні, пам'ять — феноменальну: не раз цитував з пам'яті поетичні твори й цілі прозові уступи з нашої й чужої літератури. Любив усе світле, чисте, безталанне, покритивжене тому й голубив до себе дітей, тимто з таким співчуттям відзивався про Березовського та Шевченка.

Мав за звичай, з нагоди уродин приятеля або іменин, обдарувати ювілята своїм новим, саме з цього приводу написаним твором. А компонував він при кожній нагоді, прихатцем, ідучи трамваем, у хаті свого приятеля, при ненастроєному фортепіані, в черзі до ідальні, в бомбосховищі підчас бомбардування. Олівець, клаптик паперу — це все, що йому було треба, решту доповнював його постійно активний дух. Побут його, зокрема у Відні, був дуже ускладнений через недостачу матеріальних засобів, належного приміщення, доконечного доступу до музичного інструменту.

Часто можна було завважити його в молитовному заглибленні у віденському храмі св. Варвари. Серед розгулу життя, на чужині, в жорстокий воєнний час, думав часто про свою батьківщину і вболівав над історичною роллю свого народу.

Згадки про далеке рідне місто його дитинства й молодости Рогатин, де написав він більшість своїх творів, ставали йому не раз, як і Шашкевичеві, цілющою волою на рани, спричинювані холодним нечулим докільцям на еміграції. Під олівою своєю композицією — сольоспів на текст І. Гушалаевича «До зорі» — дописав у ті невідрадні дні характеристичні рядки, що передавали його тодішні настрої: «Цю красну зорю сьогодні важкий грубий «мряк закрив». Немає тепер права мрійливо-тужно виглядати своєї зорі — ні! Мусиш сидіти, прикований ланцем до бюра та машини, в неволі оцього вельможного пана, що зветься Духом часу».

Проте, наплив мінорних настроїв поборював він завжди новим подвигом праці, про яку казав Франковими словами: «Працюють, працюють, працюють і в праці сконать», додаючи вислів притаманної собі філософії життя — «і в Бозі жити та з Богом умирати». «Це все від Бога» — твердив він у найприкріших життєвих ситуаціях. Не бракувало йому й почуття здорового гумору.

В цілому Борис Кудрик був повноцінною, щедрою і шляхетною людиною, що збагачувала життя того, хто мав щастя й честь бути його приятелем. В його особі, відійшла у вічність людина великого серця, таланту і праці, та моральний чеснот, рідко подобиуваних в нашій сучасності.

Д-р Роман В. Кухар

Примітки:

*1) Роман Кухар: «Силуета музиканта-ідеаліста». Америка, ч. 127-132, за 18-25 липня 1955.

Р. К.: «Слова проти течії». «Українець — Час», ч. 39-40, за 25 вересня і 2 жовтня 1955.

*2) До джерел історії української музики. П. Маценка «Новий Шлях». Вінніпег, 22 і 29 серпня 1940.

*3) Чимало даних використано з недрукованої праці д-ра Павла Сеніци про професора Богословської Академії у Львові. (П. Сеніца, для цієї праці користав з даних матеріалів д-ра П. Маценка. Ред.)

ВІСТІ — журнал музичного та мистецького життя

СЛАВЕНЛЬОВОЕ!

Учасники і виконавці ювілейного концерту у століття народження М. Лисенка у фойє оперного театру у Львові (1942). Сидять зліва направо: І. Туркевич-Мартинцева, Мар'яна Лисенко (дочка композитора), Василь Барвінський, М. Сабат-Свірска. Стоять: І. Романовський, о. С. Сапруч, Т. Шухевич, С. Литвиненко, М. Шило (внук композитора), В. Витвицький, Г. Левицька, Л. Туркевич, О. Москвичів, С. Людкевич, Софія Гавришук, Р. Савицький, Д. Йоза, В. Поляків.

Померла славна оперна співачка Євгенія Зарицька

Париж, Франція. Дня 5-го жовтня ц. р., тут після довгої і важкої недуги померла співачка міжнарод-

ної слави і меццо-сопрано оперних європейських сцен сл. п. Євгенія де Новина-Зарицька, народжена в 1910

році у Раві Руській.

Співачка походила з видатної музичної родини, бо її батько Ромуальд Зарицький був музичним діячем у Перемишлі та Львові і в 1907 роках видавав «Музичний Календар».

Сл. п. Євгенія Зарицька

закінчила філософський факультет у львівському університеті та Музичну консерваторію, навчаючись співу у проф. Дідурі, а потім в Міляні. Почавши свої виступи в операх, вона спершу співала в Італії у Сієні, потім у Ля Скаля, Римі, Неа-

Сл. п. Євгенія Зарицька

The Day the Music Died

SMOLOSKYP

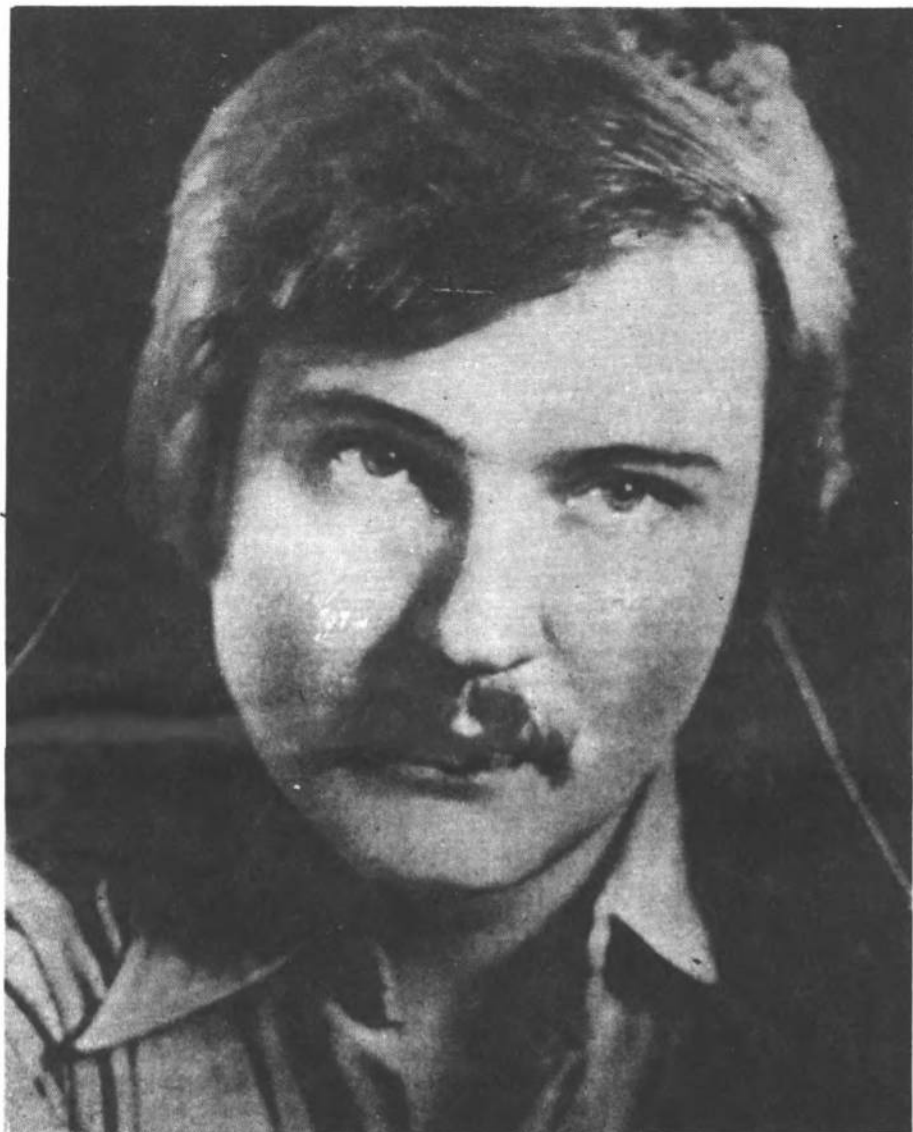
by A. A. Zwarun

American rock and roll is very popular in Soviet Ukraine. Although originally banned by the authorities, its popularity survived and mushroomed - just like blue jeans. Currently, rock is tolerated, even encouraged, provided it serves a purpose for the Soviet state.

We rarely hear Ukrainian rock in the West. An opportunity to obtain a sample of this music did present itself in the early seventies, though. One song,

Who was Volodymyr Ivasyuk? He was a young Ukrainian doctor, born in 1949, who had a talent for music. He wrote many popular songs, both music and lyrics, and was reportedly working on an opera which was set in the seventeenth century Kozak period.

On April 23, 1979, Ivasyuk left his parent's home to go to the music conservatory. As he was leaving the con-

Volodymyr Ivasyuk, Ukrainian composer, found murdered near Lviv on May 18, 1979.

Chervona Ruta (The Red Ruta-Flower), climbed to extreme popularity, and many American tourists brought this record back home with them. Written by a young composer, Volodymyr Ivasyuk, its sound was a mixture of Ukrainian folk and American pop music. While lacking the hard-driving thrust of American rock, it was quite a departure from previous contemporary Ukrainian styles.

The new sound quickly swept that country. A group called Kobza (a kobza is a Ukrainian lute) released an album of traditional folk songs arranged in American rock forms. This group's album also climbed in popularity until Kobza was the second most popular group in the entire Soviet Union.

Last May Ivasyuk was found murdered near Lviv, the largest city in western Ukraine. The body was three weeks old when discovered. The eyes had been plucked out, the fingers were broken, the body had branches of the kalyna tree shoved into it (this red-berried tree ironically has been a symbol through the centuries of the Ukrainian spirit), and the entire torso was covered with lacerations and bruises. The KGB ruled Ivasyuk's death a suicide.

servatory, eye witnesses reported that a KGB vehicle picked him up. That was the last time Ivasyuk was seen alive. When his parents asked the police to search for him, they answered that he certainly would be found soon. His body was on May 18. It was found in the Bryukhovychi forest, a forbidden zone ten miles outside of Lviv.

What could have led to Ivasyuk's murder, the ugly eradication of one so well-known and so popular? Motives can be deduced by understanding the role music plays in Soviet Ukraine and the influence Ivasyuk's music had on the general public (over 10,000 angry people showed up at the funeral). All professional musicians in the Soviet Union must belong to the state-controlled union. Only then can one publish or appear in concert or on television. To stay in the union and to further one's career, a musician must accommodate the state. This means writing songs describing social realism in utopic terms, praising communism or personalities such as Lenin. For the non-Russian musician (and more than half of the USSR is not Russian), accommodation takes

the form of writing or playing primarily Russian songs since there is unbelievable pressure by authorities to discredit and eradicate all non-Russian sentiment and national consciousness.

Ivasyuk composed strictly for his native language - Ukrainian. He did not enter musical competitions since this would have meant use of the Russian language. In other words, Ivasyuk did not want to compromise his convictions about music or his heritage. Most significantly, Ivasyuk's music became an element for the preservation and development of Ukrainian consciousness simply because it was in the Ukrainian language. This fact alone must have been such a threat to Soviet authorities that Ivasyuk was not only eliminated, but he was eliminated in a way that would be a warning to others.

The Kobza group, who performed almost exclusively in Ukrainian, also did not escape unnoticed, although as yet they have not met with any physical violence. At the peak of their popularity, they somehow seemed to have vanished. Few concerts, no television exposure, no new records, new management: all the signals of suppression designed to force accommodations are evident.

One may wonder how rock music can be a form of national consciousness? To an American, this question is absurd; rock has no nationality. True! But anywhere in the world, a rock listener can identify American rock. There is some intangible quality in it that identifies the sound with a country, a culture, a particular soul. One cannot separate the environment and traditions that nurture a feeling from the resultant musical expression of that feeling. This, indeed, is the soul of the expression.

So too with Ukrainian rock. Anyone who knows it, and feels it, identifies with it. The Soviet authorities were correct. Ivasyuk's music did awaken Ukrainian consciousness, especially in the youth who heard it. This was unavoidable. Faced with this dilemma, Soviet authorities had to make a decision: tolerate the music or obliterate it. They chose the old familiar approach. But one begins to wonder. What kind of government can feel so threatened by a style of music that it has to resort to murder?

The grave of Volodymyr Ivasyuk, several weeks after his funeral. Hundreds of people have visited his grave daily, bringing flowers, reciting poems and issuing speeches. Several people were arrested in connection with demonstrations at the grave site, among them Ukrainian Helsinki Monitor, Petro Sichko.

ВІД ВИДАВНИЦТВА, РЕДАКЦІ І АДМІНІСТРАЦІЇ

Просимо Шановних Читачів, Учителів, Виховників, Родичів, Симпатиків і Співробітників журналу і в майбутньому далі заохочувати своїх знайомих та приятелів до читання і передплатування „Екрану“. Кожному новому читачеві радо вишлемо журнал для пізнання його змісту без жадного грошового зобов'язання.

У нашому Видавництві можна набути кожноразом цілі комплекти „Екрану“, за винятком двох чисел. За інформаціями, замовленнями та оказовими числами просимо звертатися на адресу видавництва „Екрану“: Адам Антонович

2222 W. Erie St., Chicago, Ill. 60612
Цією дорогою запрошуємо як старших, так і молодь до співпраці в розбудові єдиного того рода ілюстрованого українського журналу в вільному світі, з огляду на його соборницький зміст.

Адам Антонович

ПОЯВИВСЯ „АЛЬБОМ
УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ,
ЦІНА: 2 ДОЛ.
КОРОЛІВ, ГЕТЬМАНІВ
І ПРЕЗИДЕНТІВ“

Виконавці Концерту: Адріян Бриттан
— скрипаль;

Христина Липецька, меццосопрано Любо Мащок, тенор

В альбом мішаному хоріві „ПРОМЕТЕЙ” при соборі св. Володимира і Ольги в Чикаго.

(Уривки з листа д-ра Мирослава Антоновича до брата Адама Антоновича):

„Щиро дякую за листа з новинами про концерт на честь Станіслава Людкевича та інших українських композиторів”.

„Плян і підготовка святкувань для вшанування 100-річчя з дня народження композитора Ст. Людкевича виглядає солідно. Коло нас тут нічого нового. Я сам (без хору) був на святкуваннях у Римі й чув там, між іншим, і спів хору „Прометей” з парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго під диригентурою проф. Романа Андрушка. Хор співав дуже культурно, тож це дуже добре, що саме цей хор буде співати на концерті на пошану композитора Ст. Людкевича в Чикаго.”

Голяндія, 14 жовтня 1979 р.

Мирослав Антонович

Мішаний хор „ПРОМЕТЕЙ” при соборі св. Володимира і Ольги в Чикаго
Диригент — проф. Р. Андрушко Голова — п. І. Скоморох

Сопрани

Баюк Тетяна, Білинська Анна, Браєн Анна, Брама Марія, Вислоцька Ліля, Головка Наталія, Дедь Анна, Дрогомирецька Марія, Коломиєць Люба, Коломиєць Марта, Костелина Марія, Кузьмик Текля, Кучма Анна, Косачевич Софійка, Огаренко Марія, Одежинська Ксеня, Попіль Оля, Мерза Єва, Савин Христя, Салдан Марта, Фіняк Марія, Мудра Леся, Коханюк Ліда, Карасейчук Галя, Масник Наталя, Галаза Оленка, Павлюк Ніна, Войтихів Марійка, Яхторович Ляриса

Альти

Бігун Зиновія, Вебб Марія, Джулинська Віра, Іванків Марія, Івахів Дарка, Кіналь Оля, Кліш Ірена, Лапка Стефанія, Лебедович Олена, Лушпинська Ліда, Мацюх Ольга, Мицанка Оля, Оленич Маріянна, Прокіп Дарія, Прокіп Стефанія, Протиняк Дарія, Савин Олександра, Салдан Мирослава, Соболь Христя, Сокол Марія, Сурівка Віра, Чировська Галя, Скірка Люся

Тенори

Борняк Михайло, Головка Ярослав, Дзуль Василь, Дзюк Богдан, Кіналь Євген, Крихтяк Микола, Кузич Нестор, Миць Василь, Савин Борис, Сендунь Дмитро, Скоморох Іван, Стасюк Михайло, Кралька Андрій, Фафендик Ярослав, Маркевич Ростислав

Баси

Андрушко Роман, Глібчук Богдан, Галаза Петро, Зарицький Василь, Іванків Євген, Іванків Нестор, Косачевич Юрій, Косінський Роман, Кралька Юрій, Лазурко Роман, Литвинишин Осип, Ліщинський Іван, Мироняк Василь, Павлюк Мирослав, Піганюк Богдан, Рейнарівч Олександр, Роздольський Лев, Соболь Ростислав, Стасюк Ігор, Тимчина Іван, Фаріон Олександр, Чировський Андрій, Шарун Осип, Єзерський Еміль, Масник Степан, Карасейчук Іван

Капеля Бандуристів - наша гордість

60ЛІТТЯ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Викладачі:

Василь Барвінський, д-р Станіслав Людкевич, д-р Борис Кудрик, Марія Криницька, Олена Волошин, Ірина Шухевич, Тарас Шухевич, Дарія Старосольська, Микола Москвичів, Перфецький, Роман Орленко-Прокопович, Одарка Бандрівська, д-р Василь Витвицький.
 ка, д-р Василь Витвицький, Крих, Козулькевич, Пшеничка, Баб'як, Огороднік, д-р Богдан Пюрко, Темницька, Павло Повалячек.
 Галя Левицька-Крушельницька, Нестор Нижанківський, Микола Колесса, Ст. Любинецький, Улоханов, Улоханова, Меланія Байлова, Роман Савицький, д-р Зиновій Лисько, Пясецька,

Адміністрація: радник Дрималик.

Студенти:

Ірина Макух-Павлюковська, Одарка Бандрівська, Микола Колесса, Дарка Колесса, Ірина Любчак-Крих, Роман Савицький, Богдан Піхурко, Дарія Гординська-Каранович, д-р Зиновій Лисько, Євгенія Зарицька, Синенька-Іваницька, Сабат Свірська-Федорців, Леонтина Павенца-Зарицька, Марія Охримович, Олена Вергаєвська-Кос, Оксана Цурковська, Євгенія Харкевич-Матла, Богдан Перфецький, д-р Тетяна Терлецька-Антонович, Христя Терлецька, Витовт Слоневський, Ірина Дорундяк-Дрималик, Роман Шухевич (Тарас Чупринка), Юрій Шухевич,

МИСТЕЦЬКІ ОДИНИЦІ ЧІКАГА І ОКОЛИЦЬ

Епархіальний Збірний Хор ім. Слуги Божого Митр. Андрея Шептицького
 Голова: о. Йосиф Шарий
 Секретар: Ореста Ткачук

Чоловічий хор „Сурма” в Чикаго
 Диригент: д-р Василь Трухлий
 Голова: Осип Шарун

Дитячий хор „Молода Думка”, Філія Чикаго
 Диригент: Марина Ступницька-Скляр
 Опікун хору: Роман Заяць

„Прометей”, хор Української Католицької Парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго
 Диригент: Роман Андрушко
 Голова: Іван Скоморох

Вокальне тріо „Незабудки” при Парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго
 Музичний керівник: Надя Савин

Театральна Студія Молоді при Парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго
 Мистецький керівник: Любо Цепинський
 Голова Студії: Орися Гарасовська

Українська Школа Балету і Народно-Сценічного Танку при Парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго
 Керівник школи: Любо Цепинський
 Адміністратор школи: Роман Заяць

Катедральний хор „Боян” при Українській Православній Парафії св. князя Володимира в Чикаго
 Диригент: о. Степан Позняк
 Голова: Андрій Соколовський

Хор „Славута” при Українській Католицькій Катедрі св. Отця Миколая в Чикаго
 Диригент: Юрій Яримович
 Голова: Ореста Ткачук

Катедральний хор ім. М. Лисенка Парафії св. Отця Миколая в Чикаго
 Диригент: Дмитро Іванців
 Голова: Анна Петрів

Церковний хор Української Католицької Парафії св. Йосифа в Чикаго
 Диригент: Оліян Позняк
 Голова: Ярослав Мигальчук

Церковний хор Української Православної Парафії св. Андрія в Едісон, Іл.
 Диригент: д-р Василь Трухлий
 Голова: Микола Фидипович

Юнацький хор „Ватра” Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаго
 Диригент: Оксана Ференс
 Опікун: Степан Бабик

„Гомін”, хор Дружинників Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаго
 Диригент: Марійка Гаврилюк
 Опікун: Степан Бабик

Танцювальний Ансамбль „Україна” Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаго
 Мистецький керівник: Євген Літвінов
 Опікун: Степан Бабик

Веселка” - Школа українського народно-го балету Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаго

Катерина Стернюк-Каранович, Богдан Стернюк, Марія Кондрадівна, інж. Богдан Дрималик, Катерина Гвоздецька, Анна Гарасимович-Барановська, Іванна Сиротинська-Прокопович, Скорик, Ольга Левицька-Пенсак-Гарб'єнь, Мирослав Скаля-Старицький, Лев Рейнарович, Мирослав Антонович, Любо Мацюк, Роман Кухар, Іван Задорожний, Юськів-Терен, Василь Дзуль, Олесь Ройко, Володимир Божик, Лсонід Яблонський, д-р Володимир Кассараба, Ліда Кассараба, С. Панасюк, Кирило Цепенда, І. Барвінський, Ляля Барвінська, Євгенія Барвінська-Голубович, Дзвінка Пачовська, Ліда Николишин, Оксана Николишин, Роман Климкевич, Калина Чічка--Андрієнко, Люба Стефанівська, Марія Свенціца, Інка Кушкевич, Юрко Цєбрівський, Іриней Сапрун, Саварин Сапрун (батько), Саварин Сапрун (син), Марта Колтунюк, д-р Мирослав Сасик, Оля Сушко, Стефа Левицька, П. Темницька, Володимир Балтарович, Богдан Лончина, Володимир Рудницький, З. Гавришук, Л. Собота, Леся Кізлик, Люся Мечник, Ада Котко-Лапичак, Леся Деркач, Іван Романовський, Осип Стекура, Роман Стекура, Нуся Романовська, Наталка Ляхович, Ліда Колтунюк, Дарка Кравців, Марта Кравців-Барабаш, Ірина Селезінка, Марта Ціпановська, Богдан Весоловський, Ярослав Гумінілович, Слава Височанська, О. Цісик, Б. Бак, Лев Гуменний, Наталка Ройко, Л. Ройко, Осип Курочка.
Р. Андрушко Олег Кудрик

Чоловічий Хор Української Католицької Парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго
 Диригент: о. Іван Кротець, СДБ
 Голова: Осип Шарун

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИ ФОНД ІМ. ІВАНА ФРАНКА В ЧІКАГО

Список ч. 1

- Збірник: Василь Глова**
 (Ярославщина й окраїни Засяння)
 \$ 50 Збірний хор ім. Митр. Шептицького
 40 Степан Мерза
 30 д-р Петро Вигінний
 По 25 Катедр. хор „Славута”, Кооп. „Самодопомога”, Волод. Щєбльовський
 20 інж. Роман Бігун, Василь Глова, Василь Дмитраш, Олександр Заяць
 10 Тарас Лушпинський, Антін Струц
 5 Бронислав Гайдук, Льоня Галан, Петро Гула, Анізія Струц
 Разом — 315.00 доларів.

Василь Дзуль	20.00
О. Ізарський (Огайо)	20.00
Проф. О. Залеський (Бофало)	10.00
Д-р Роман Кухар (Канзас)	10.00

Мистецький керівник: Євген Літвінов
 Опікун: Степан Бабик
 Духова Оркестра Осередку ім. М. Павлушкова в Чикаго
 Диригент: Семен Яхнес
 Опікун: Степан Бабик
 Театральний Ансамбль „Тяжко на еміграції” Осередку Сума ім. М. Павлушкова
 Мистецький керівник: Мирон Куляс
 Опікун: Степан Бабик
 Церковний хор Української Католицької Парафії Різдва Пречистої Діви Марії на середньому півдні Чикаго
 Диригент: Володимир Притоцький
 Голова: О. Пітула
 Вокальне тріо „Пісня” 29 Від. СУА в Чикаго
 Музичний керівник: Христіна Рушицька
 Капеля Бандуристів ОДУМ-у в Чикаго
 Диригент: Євгенія Косогор
 Голова: Марія Коновал
 Жіночий хор ОЖОЧСУ в Чикаго
 Диригент: Христіна Рушицька
 Голова: Ольга Федак
 Церковний Хор Української Католицької Парафії в Палатаян, Іл.
 Диригент: Григорій Сачик
 „Дніпро”, хор Осередку СУМА ім. полк. Д. Вітовського в Палатаян, Іл.
 Диригент: Ярослав Стефанюк
 Також:
 Танцювальна Група і Духова Оркестра

Чикагська група Ділового Комітету Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаго для вшанування Ст. Людкевича і його співробітників

1-ий ряд зліва: Роман Яценків, д-р Олена Квірнбах, мгр. Адам Антонович, проф. Василь Шуть, Ліда Кассараба, о. митр. Маріян Бутринський, Марія Пleshевич, д-р Ераст Бурачинський, проф. Микола Зарицький. Стоять: Іван Скоморох, інж. Роман Заяць, Василь Глова, мгр. Роман Кецала, Анна Петрів, д-р Анастазій Горчинський, Орися Ткачук, Володимир Притоцький, Ануся Мришук-Любічіч, Степан Мерза, д-р Петро Вигінний.

ПРИВІТИ

УКРАЇНЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ
СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ В ЧІКАГО

16 листопада 1979

Слава Ісусу Христу!

До Хвальної Управи Українського Літературного Фонду ім. І. Франка в Чікаго (на руки Голови, проф. Адама Ангоновича) Вельмишановний Пана Професоре,

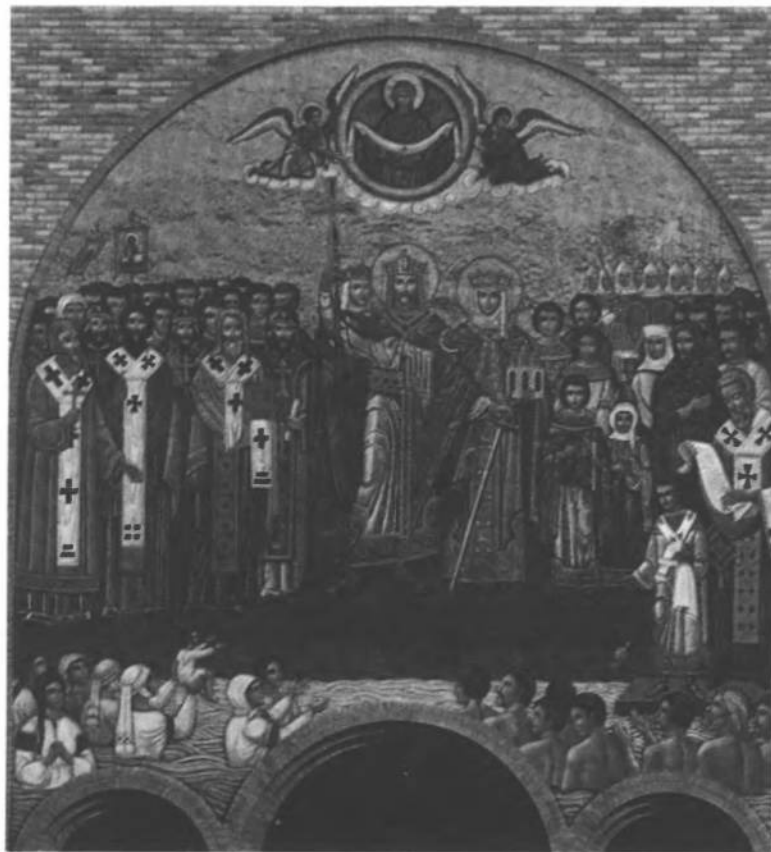
Пам'ятати про діячів культури свого народу — незвичайно похвальна і важлива справа. Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чікаго це діло успішно сповняє вже впродовж довшого часу, відзначаючи нагородами мистців писаного слова, за що належить Шановним Організаторам велика вдячність.

Цьогорічний почин Управи Фонду відмити українських мистців іншого жанру — музиків-композиторів, це черговий шляхетний задум. Сторіччя з дня народження корифея української музики західних земель України, проф. д-ра Станіслава Людкевича, дало для цього гарну нагоду, а згадка про нього та його співробітників, також визначних музик-клясиків: Василя Барвінського, Деніса Січинського, о. Остапа і Нестора Нижанківських та д-ра Бориса Кудрика дасть змогу ширшому колу нашого громадянства краще запізнатися з музичним дорічком тих наших Мистців.

Не менше цінним задумом було включити і наймолодшого композитора — найновішу жертву жорстокого комуністичного режиму — Володимира Івасюка, що побіч своїх пісень легшого жанру підготував і поважніші композиції, яких із-за трагічної смерті не встиг ще вповні виявити.

В імені всіх наших припарафіяльних організацій та мистецьких одиниць, до яких входять, крім Парафіяльної Ради — Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці; Братства: св. Андрія, св. Михаїла, св. Бориса і Гліба та Входу в Храм; хор „Прометей“; Чоловічий хор; Театральна Студія Молоді; Вокальне тріо „Незабудьки“; Школа гри на бандурі та Школа народного і клясичного танку — щиро вітаємо Вас із святкуваннями, а на нев'янучий вінок на пам'ять Композиторів складаємо нашу скромну жертву в сумі 150.00 доларів.

Із християнським привітом
за Президію Парафіяльної Ради:
о. митрат Маріян Бутринський, Настоятель
д-р Олександр Фаріон, Головний Радний
д-р Василь Маркусь, Головний Секретар

Мозаїка-ікона „Хрещення Русі-України“
на фронтонній стіні собору св. Володимира і Ольги в Чікаго, проєкту
Святослава Гордінського, Мирона Білінського і Бориса Макаренка.

Mosaic-icon, „The Baptism of Rus-Ukraine“
on the facade of the Sts. Volodymyr and Olha Church in Chicago, designed by
Sviatoslav Hordynsky, Myron Bilynsky and Borys Makarenko.

У глибокому поклоні
нашим визнагним творцям української музики, співпрацівникам
сл. пам. проф. д-ра СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА,
що його 100-ліття народин

відзнагав цього року весь український нарід:

ДИРЕКЦІЯ І ПРАЦІВНИКИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЩАДНИЦІ
» ПЕВНІСТЬ «
у Чікаго*

Централа :
936 N. Western Avenue
Chicago, Illinois 60622
Tel. 772-4500

Відділ :
2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Ill. 60006
Tel. 991-9393

* Щадниця „Певність“ уфундувала в останніх роках два рази Перші Нагороди
для Літературних Конкурсів Українського Літературного Фонду ім. І. Франка
у Чікаго (1974 р. — \$ 1,200.00 і 1978 р. — \$ 1,500.00).

Епархіяльний Збірний Хор
ім. Слуги Божого
Митрополита Андрея Шептицького
До Хвального Правління
Українського Літературного Фонду
ім. Івана Франка в Чікаго — на руки
Голови, Вп. Пана Адама Антоновича.

Високоповажаний Пана Голово!
Управа Епархіяльного Збірного Хору
ім. Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького вітає Вас з нагоди ювілейного Концерту для відзначення сотих роковин з дня народження проф. Станіслава Людкевича та його найближчих співробітників-композиторів і складає скромну лепту в сумі 50.00 доларів на літературні нагороди, замість квітів на їхні могили.

Бажаючи Вам якнайкращих успіхів у Вашій такій наполегливій праці для підтримки літературної діяльності наших письменників і поетів, остаємося з дружим товаришким привітом.

За Управу Збірного Хору:
о. Йосиф Шарій Оresta Тячук
голова секретар

Цим скромним датком — 25.00 дол. — на Літературний Конкурс ми, колишні ученики Корифеїв української музики, що їх відзначаєте окремим концертом 1-го грудня ц. р. в Чікаго, приєднуємося в глибокій пошані до Них, а організаторам і членам Правління Українського Літературного Фонду ім. І. Франка, члена Ради для справ культури при СКВУ, бажаємо успішного переведення концерту.

З належною пошаною

Марія і Мирослав Жарські
Сан Лоренцо, Каліфорнія

тріо „Незабудьки“

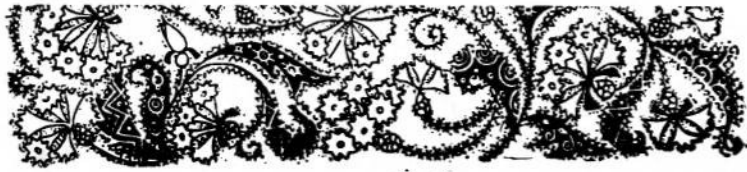
УКРАЇНЬКА ШКОЛА БАЛЕТУ І НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Відчуття краси українського танку — вроджене в кожного українця, але щоб на правду вмінити гарно танцювати, треба вчитися змажку. Доказом, що наша танцювальна традиція не вмирає, а живе та процвітає, є ця світлина із понад сотнею молоденьких adeptів цього мистецтва, учнів Української Школи Балету і Народного-Сценічного Танку при парафії св. Володимира і Ольги в Чікаго, разом із сво-

їми вчителями й адміністрацією. В третьому ряді (зліва): Надя Савня — піяністка, Роксана Дика — вчителька, Любо Цепинський — мистецький керівник школи, о. митрат Маріян Бутринський — настоятель парафії, Роман Заяць — адміністратор школи, Юра Цепинський — учитель, Тарас Руденко — піяніст.

**ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ
ІМ. І. ФРАНКА В ШИКАГО**
ПОЗНАЙОМТЕСЬ З УКРАЇНСЬКИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ
UKRAINIAN LITERARY FUND

На нев'янучий вінок
сл. пам. проф. д-рові Станіславові ЛЮДКЕВИЧЕВІ
та його співробітникам-композиторам,
яким присвячений цей концерт, у глибокій пошані:

Бартошко Марія	Ковальчук Анна
Б'яла Євгенія	Коломиець Анатодь
Вітковська Орися	Лехнюк Ольга
Гарасовська-Дачишин Марія	Мудрий Василь
Гриневич Марія	Савка Володимир
Деркач Іван	Семкович Ірина
Дмитраш Василь	Трусевич Галіна
Іванів Наталія	Турянська Рома
Кавка Соломія	Шарун Ірина
Климків Олена	Ястрембська Євгенія

Загальна сума на списку п. Анни Стародуб — \$ 200.00

Лист з уродивими побажаннями
для проф. Станіслава Людкевича у Львові

Чикаго, США, 12 лютого 1979.

До Вп. П. Проф. Станіслава Людкевича
Львів, Україна
Вельмишановний Пане Професоре!

Правління Українського Літературного Фонду
ім. Івана Франка в Чикаго має шану вітати Вас
широ з Вашим ювілеєм, століттям з дня наро-
дження Вашого трудолюбивого і повного твор-
чої наснаги життя, яким Ви збагатили нашу му-
зичну культуру. Своєю творчою працею Ви ви-
ховали ряд молодого покоління, що горде із
своєї приналежності до народу, який пишається
такими талантами, як Ви.

В цій, такій важливій під сучасну пору, Вашій
праці бажаємо Вам щастя й снаги продовжувати
Вашу важливу місію для нашого молодого по-
коління.

Хай Всевишній наділить Вас кріпким здоро-
в'ям!

З глибокою пошаною
за Правління УЛФ ім. І. Франка в Чикаго:
Рома Турянська секретар
Адам Антонович голова

Львів, 31/5 1979.

Вельмишановні

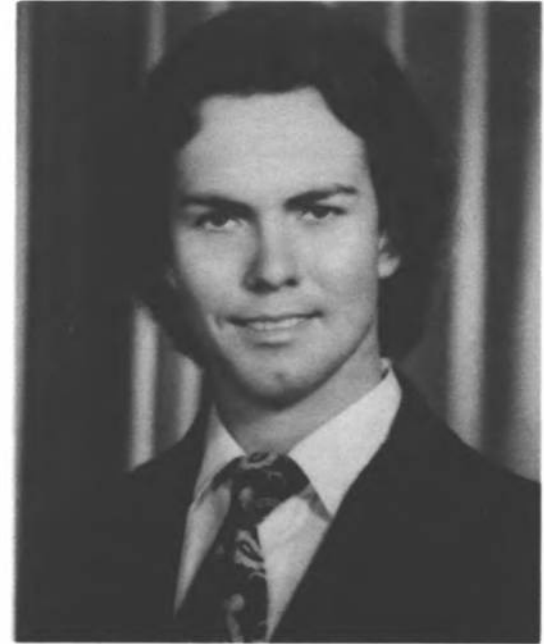
П.Т. Адам Антоновичу і Ромо Турянська!

Повідомляю, що висланий Вами
ювілейний привіт для С. Людкевича
був йому своєчасно доручений.

В знак вдячності Ювілейні
надсилає Вам три з'явочу свій
ювілейний буклет з автографом.

З глибокою пошаною

/А. Кос-Анатолівич/

Олег Сидор

ОЛЕГ СИДОР, бакалавр малярства і рисун-
ків Іллінойського Університету в Шампейн
Урбана та його сестра НАТАЛІКА, визначна
студентка 3-го року правничих студій на
цьому ж університеті, — обое вони абсолю-
венти Вищих Курсів Українознавства т-ва
„Учительська Громада” в Чикаго. Вони зло-
жили по 100 дол. на Шостий Конкурс Ук-
раїнського Літературного Фонду ім. Івана
Франка в Чикаго, замість квітів на нев'яну-
чий вінок проф. Станіславові Людкевичеві
та його співробітникам, що їх українська
громада відзначить окремим концертом 1-
го грудня 1979 р. в Чикаго.

Батьки Олега й Наталки — д-р Павло і
д-р Юлія Сидори — відомі лікарі, меценати
церковних, наукових та культурно-мистець-
ких установ. Редакція „Екрану” та Прав-
ління Українського Літературного Фонду
складають Родині Сидорів щирю подяку —
нехай їхня жертвенність послужить при-
кладом і заохотою для других, особливо
для наших градуантів — сьогодні молодих
професіоналістів.

**УКРАЇНСЬКА
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВНА КАСА**

» САМОПОМІЧ «

духово лугиться з цілою українською спільнотою
у святкуваннях 100-ліття народин
великого українського композитора

СТАНІСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

та запрошує усіх до взаємної корисної співпраці,
щоб у майбутньому

ще краще й виразніше сприяти всім виявам
української культури.

ЗБОРНИК ЯРОКЗА
24.5.1979
ЧИКАГО ІВ.

Збірники: Роман Яценків

\$ 30 Анна Горбачевська

По 25 Мирон Дуда, Роман Яценків

20 Зіновія Бігун, д-р Володимир Феди-
няк, Оксана Фільварків, Шпиталь
Малих Тварин (д-р Василь Петрина
і д-р Павло Сениця)

10 Іван Барцаба, проф. Микола Зариць-
кий, Володимир Сірий, Юрій Горб,
Омелян Яценків

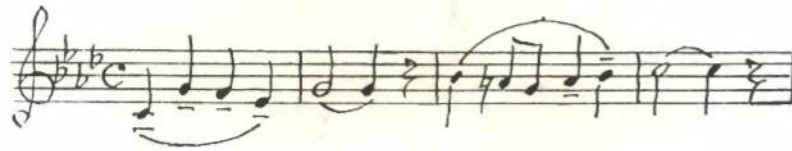
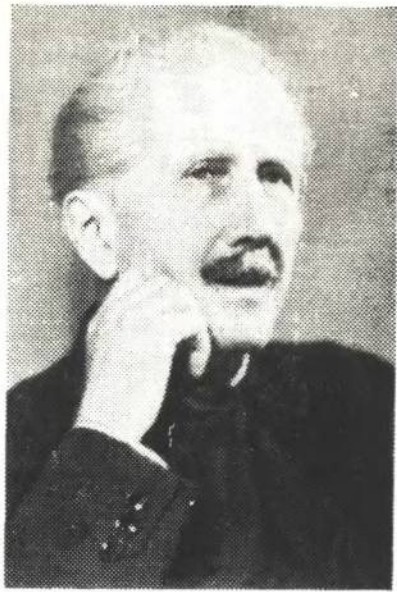
5 Мирослав Біскош, Василь Євшак,
Зеня Литвинишин, Мирослав Салдан
Разом — 230.00 доларів.

Наталка Сидор

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ ЯРОСЛАВЩИНИ і колишніх
сімох повітів між річками Сян та Вислок було засноване
земляками 4 вересня 1966 р. на Регіональній Зустрічі для
видання Збірника цього регіону Батьківщини на її захід-
них окраїнах. Об'єднання було переємцем Тимчасового
Комітету, створеного 9 листопада 1963 р. у Філадельфії,
і комітету ЯРОКЗА, вибраного 5 вересня 1965 р. у Чикаго.

Ділова Президія Об'єднання у Чикаго: Д-р П. Вигінний —
голова, М. Ожга — 3-тій заступник голови, В. Шебльов-
ський — секретар, В. Глова — організатор, Ст. Кікта —
діловод і редактор Збірника (у Клівленді; він відомий фі-
літеліст, що видав дотепер цілий ряд значків). — Ця світ-
лина була зроблена на Заг. Зборах Об'єднання в 1975 р.

Народний артист СРСР
лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка
доктор мистецтвознавства
професор
композитор

СТАНІСЛАВ ПИЛИПОВИЧ ЛЮДКЕВИЧ

Portrait by Taras Shevchenko

NFU recently wrote about finding a portrait by Taras Shevchenko. We would like to supplement the story with some additional information.

A resident of Vinnitsya, Volodimir Lytvyn, was visiting his friends in Sverdlovsk Region (Russian Federation). He shared with them his yen for drawing. Hanna Shevchuk, the hostess, offered him to look through a family relic — an old album. The guest's attention was drawn to one portrait. The hostess explained that it was the portrait of her grandfather, Lieutenant Vladimir Vorontsov. She said the drawing belonged to Taras Shevchenko.

It is known that Vorontsov made friends with the Ukrainian poet during Shevchenko's exile in Novopetrovsk Fortress. The officer and the poet had a common love for painting and poetry. According to contemporaries, Taras Shevchenko, an exile of the fortress, painted a portrait of Lieutenant Vorontsov as a memento approximately in 1852. This portrait has been preserved till our days.

Could it be an original? Experts came to the conclusion: the water-color portrait belongs to the brush of the immortal Bard.

ЗНАЙДЕНО ПОРТРЕТ РОБОТИ Т. ШЕВЧЕНКА

Київський музей ім. Тараса Шевченка збагатився новим набуттям — портретом підпоручника Воронцова, виконаним Кобзарем-художником. Овальної форми малюнок завбільшки з долоню має солідний вік: акварельні фарби потьмяніли, на картоні видно бурі плями.

... Під час поїздки в гості до знайомих у Сverdловську область з Вінниччини Володимиру Литвиніві попав у руки старовинний альбом. Гортаючи поживклі сторінки, він звернув увагу на майстерно виконаний портрет молодого чоловіка. За свідченням господарки альбому Г.І. Шевчук, автором акварелі, яка потрапила в сім'ю багато років тому, є Тарас Шевченко. Київські дослідники творчості Кобзаря підтвердили, що малюнок справді Шевченків і навіть докладно описали історію його створення.

З підпоручником Воронцовим Тарас Шевченко познайомився в Новопетровському укріпленні (нині місто Форт-Шевченко). Російського офіцера і відданого в солдати великого сина України зблизила любов до живопису і поезії, про що свідчать спогади сучасників. З тих же джерел мистецтвознавцям стала відома дата намалювання портрету — приблизно 1852 року.

П. Гакхенес
голова Візантійського Хору
Голандія

Лунай, лунай, українська пісню! Чужинці співають українські пісні

ТРІУМФ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Д-р Мирослав Антонович
диригент Візантійського Хору

«УКРАЇНСЬКА ДУМКА»